HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2015/162 HATÁROZATA

(2014. július 9.)

a Lettország által a Parex számára nyújtott SA.36612 (2014/C) (korábbi 2013/NN) számú állami támogatásról

(az értesítés a C(2014) 4550. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

miután felszólították az érdekelteket, hogy az említett cikk(ek)nek megfelelően nyújtsák be észrevételeiket ([1]),

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

1.1. A Parex számára nyújtott korábbi támogatások

(1) Lettország 2008. november 10-én értesítette a Bizottságot az AS Parex banka (a továbbiakban: Parex) számára nyújtandó, a pénzügyi rendszer stabilitásának támogatására irányuló állami támogatásokból álló csomagról. A Bizottság e támogatásokat 2008. november 24-én ideiglenesen jóváhagyta ([2]) (a továbbiakban: első megmentési határozat) az alapján, hogy Lettország kötelezettséget vállalt arra, hogy hat hónapon belül benyújtja a Parex szerkezetátalakítási tervét.

(2) Lettország kérésének eleget téve a Bizottság 2009. február 11-i ([3]) (a továbbiakban: második megmentési határozat) és 2009. május 11-i ([4]) határozatával (a továbbiakban: harmadik megmentési határozat) jóváhagyott két, a Parex számára nyújtandó támogatást érintő módosításcsomagot.

(3) Lettország 2009. május 11-én szerkezetátalakítási tervet nyújtott be a Parex bankra vonatkozóan. A Bizottság 2009. június 29-i határozatában ([5]) arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a bejelentett szerkezetátalakítási intézkedések a Parex számára nyújtott állami támogatásnak minősülnek, továbbá kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatosan, hogy e támogatás a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető-e. Következésképpen a Bizottság a Szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott, és arra kérte Lettországot, hogy közölje a támogatás összeegyeztethetőségének értékeléséhez szükséges információkat.

(4) A Bizottság és Lettország 2009. május 11. és 2010. szeptember 15. között több alkalommal folytatott információcserét és megbeszélést a Parex szerkezetátalakításáról. Az említett időszak során Lettország többször aktualizálta a Parex szerkezetátalakítási tervét.

(5) A szerkezetátalakítási terv szerint a Parex bankot két részre kellene osztani: AS Citadele banka (a továbbiakban: Citadele) néven alapítani kell egy úgynevezett „jó bankot”, amely átveszi a fő tevékenységhez kapcsolódó valamennyi eszközt és néhány, ahhoz nem kapcsolódó eszközt ([6]), Reverta néven pedig létre kell hozni egy úgynevezett „rossz bankot” ([7]), amelyre átruházzák a többi, fő tevékenységhez nem kapcsolódó és nem teljesítő eszközt. A felosztást 2010. augusztus 1-jén hajtották végre.

([1]) A Bizottság SA.36612 (2014/C) (korábbi 2013/NN) határozata (HL C 147., 2014.5.16., 11. o.).
([2]) A Bizottság NN 68/08 határozata (HL C 147., 2009.6.27., 1. o.).
([3]) A Bizottság NN 3/09 határozata (HL C 147., 2009.6.27., 2. o.).
([4]) A Bizottság N 189/09 határozata (HL C 176., 2009.7.29., 3. o.).
([5]) A Bizottság C 26/09 (korábbi N 289/09) határozata (HL C 239., 2009.10.6., 11. o.).
([6]) Különösképpen a Független Államok Közösségén (FÁK) belüli hitelfelvevők teljesítő hitelei, a litván leányvállalat, a svédországi és a németországi bankfiókok, valamint a vagyonkezelési üzletág, amely a svájci leányvállalatot is magában foglalta.
([7]) A rossz bank a 2010. augusztus 1-jei felosztást követően eredetileg megtartotta a Parex banka nevet, majd 2012 májusában az „AS Reverta” cégnévre váltott.

(6) A Bizottság 2010. szeptember 15-i határozatában ([8]) (a továbbiakban: Parex bankra vonatkozó végleges határozat) jóváhagyta a Parex szerkezetátalakítási tervét a Lettország által tett kötelezettségvállalások alapján, amelyeket a lett hatóságok 2010. szeptember 3-án közöltek.

(7) A Bizottság 2012. augusztus 10-i határozatával ([9]) (a módosító határozat) Lettország kérésének eleget téve jóváhagyta a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban szereplő három kötelezettségvállalás módosítását. Lettország a következő módosításokat eszközölte: 1) a FÁK-országokbeli hitelek ([10]) értékesítésére nyitva álló határidőt 2014. december 31-ig meghosszabbította; 2) a Citadele esetében megengedett minimális tőkemegfelelési követelmények mértékét bank- és csoportszinten megemelte; 3) engedélyezte az előző évek hitelezési felső korlátainak átvitelét a kezdeti piaci részesedési felső korlátok tiszteletben tartása mellett.

(8) A Bizottság megjegyezte, hogy Lettország 2014. június 5-én kivételesen elfogadta, hogy ezt a határozatot angol nyelven hagyják jóvá.

1.2. **A hivatalos vizsgálati eljárás**

(9) Lettország 2013. október 1-jén a Parex bankra vonatkozó végleges határozat további módosítása iránti kérelmet nyújtott be, amelyben a Citadele vagyonkezelési üzletágának ([11]) értékesítésére nyitva álló határidő meghosszabbítását kérte. A módosítás iránti kérelem elbírálása során a Bizottság kiderítette, hogy Lettország a Bizottság által jóváhagyott támogatási intézkedéseken felül is nyújtott állami támogatást a Parex és a Citadele számára.

(10) A Bizottság és Lettország […] (*) és 2014. március 4. között több alkalommal folytatott információcserét a kiegészítő támogatásról. Lettország 2013. október 30-án, 2014. január 31-én és 2014. március 4-én adatokat és dokumentumokat nyújtott be (többek között a Parex szerkezetátalakítási tervének átdolgozott változatát).

(11) A Bizottság 2013. november 11. óta havonta friss információkat kap arról, hogyan halad Lettország a Citadele értékesítésével, amelynek folyamata 2013 októberében indult.

(12) A Bizottság 2014. április 16-i határozatával (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) ([12]) tájékoztatta Lettországot arról, hogy a lett hatóságok által közölt információk vizsgálata alapján az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott. Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság emellett felkérte az érdekelt feleket, hogy tegyék meg a támogatással kapcsolatos észrevételeiket. E felkérésre egy válasz érkezett 2014. május 23-án.

(13) Lettország tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy sürgősség okán kivételesen elfogadja, hogy ezt a határozatot angol nyelven fogadták el.

2. **A HELYZET ISMERTETÉSE**

2.1. **Az érintett vállalkozás**

(14) A Parex a 2008. december 31-i nyilvántartás szerinti 3,4 milliárd LVL (4,9 milliárd EUR) értékű teljes eszközállományával Lettország második legnagyobb bankja volt. A Parex 1992-ben jött létre. Lettország 2008 novemberében 2 LVL (kb. 3 EUR) jelképes összeg ellenében felvásárolta a bank részvényeinek 84,83 %-át a két legnagyobb részvényestől. Ezt az állami támogatási intézkedést a Bizottság az első, majd a második megmentési határozattal jóváhagyta. A megmentési határozatokkal jóváhagyott feltőkésítés után a lett állam mintegy 95 %-ra növelte részesedését a bankban azzal, hogy további 140,75 millió LVL összegű tőkeinjekciót nyújtott 2009 májusában. Ezt az intézkedést a Bizottság a harmadik megmentési határozattal jóváhagyta.

(15) Az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (a továbbiakban: EBRD) 2009 áprilisában megszerezte a Parex részvényeinek 25 %-át plusz egy részvényt. A Parex bank 2010-ben jó és rossz bankra való felosztása, majd ezt követően a tulajdonosi szerkezet többszöri változása után a Citadele részvényesei jelenleg Lettország (75 %) és az EBRD (25 %), a Reverta részvényesei pedig Lettország (84,15 %), az EBRD (12,74 %) és további tulajdonosok (3,11 %).

([8]) A Bizottság 2011/364/EU határozata (HL L 163., 2011.6.23., 28. o.).
([9]) A Bizottság SA.34747 határozata (HL C 273., 2013.9.21., 1. o.).
([10]) A FÁK-országokbeli hitelfelvevőknek nyújtott hitelek.
([11]) A vagyonkezelési üzletág a Citadele magántőke-kezelési üzletágát, a vagyonkezelő leányvállalatokat és a svájci AP Anlage & Privatbank AG vállalatot foglalja magában.
(*) Bizalmas információk.
([12]) Lásd az 1. lábjegyzetet.

(16) A Parex részletesebb bemutatása a Parex bankra vonatkozó végleges határozat meghozataláig terjedő időszakra vonatkozóan megtalálható az említett határozat (11)–(15) preambulumbekezdésében.

2.2. **A Citadele és a Reverta számára jóváhagyott támogatási intézkedések**

(17) Lettország felhatalmazást kapott arra, hogy a Parex számára biztosítsa az első, a második és a harmadik megmentési határozatban (a továbbiakban: a megmentési határozatok), valamint a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság által jóváhagyott támogatásokat.

(18) A Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság által jóváhagyott szerkezetátalakítási terv úgy rendelkezett, hogy Lettország a Bizottság által korábban jóváhagyott megmentési támogatást a szerkezetátalakítási időszak végéig kiterjeszti, továbbá a Citadele és a Reverta között megosztja. A Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság emellett azt is jóváhagyta, hogy a Reverta és a Citadele további szerkezetátalakítási támogatást kapjon. E határozat emellett a megmentési határozatokkal ideiglenesen jóváhagyott támogatásra a Parex felosztását követően egy felhasználási mechanizmust is meghatározott. A mechanizmus az alábbi elemeket foglalta magában:

a) állami betétek formájában nyújtandó likviditási támogatás a Citadele és a Reverta részére ([13]);

b) állami garancia a Citadele és a Reverta kötelezettségeire ([14]);

c) a Reverta és a Citadele állami feltőkésítése ([15]); és

d) eszközátvételi intézkedés a Citadele javára ([16]).

3. **A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKOLÁSA**

3.1. **A Lettország által a Parex, a Citadele és a Reverta javára végrehajtott kiegészítő intézkedések**

(19) Az ellenőrző megbízott ([17]) által 2013. augusztus 29-én benyújtott jelentésből, valamint a Lettország által 2013 októberében benyújtott dokumentumokból és közölt információkból kiderült, hogy Lettország az alábbi intézkedéseket a Bizottságnak tett előzetes bejelentés nélkül hajtotta végre:

a) 2009. május 22-én Lettország a Parex számára 50,27 millió LVL összegű (járulékos tőkébe beszámítható) alárendelt kölcsönt nyújtott hétéves futamidőre, vagyis 2016. május 21-ig (a továbbiakban: az első intézkedés). Az alárendelt kölcsön futamideje meghaladja az első megmentési határozatban megállapított és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban megerősített, legfeljebb ötéves futamidőt.

b) 2013. június 27-én Lettország 18 hónappal meghosszabbította (a továbbiakban: a második intézkedés) a Citadele számára nyújtott alárendelt kölcsönökből 37 millió LVL futamidejét (akkoriban Lettország 45 millió LVL összértékben nyújtott kölcsönöket) ([18]). Lettország nem jelentette be a Bizottságnak az alárendelt kölcsönök futamidejének meghosszabbítását.

([13]) Lásd a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (55)–(57) preambulumbekezdését.
([14]) Lásd a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (58)–(61) preambulumbekezdését.
([15]) Lásd a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (62)–(68) preambulumbekezdését.
([16]) Lásd a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (69)–(70) preambulumbekezdését.
([17]) Az ellenőrző megbízottat a Reverta, a Citadele és a lett hatóságok az általuk 2011. február 28-án aláírt megbízással nevezték ki. Az ellenőrző megbízott a 2010. december 31-én lezárult féléves időszakkal kezdve féléves ellenőrző jelentéseket készített az előző időszakokról.
([18]) A Citadele a Parex felosztását követően 2010. augusztus 1-jével jött létre. A Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság jóváhagyta a Parex részére korábban nyújtott alárendelt kölcsönök Citadele bankra való átruházását. Lettország a felosztáskor nem biztosított, a felosztás után pedig nem biztosíthatott semmilyen járulékos tőkét a Parex számára, ahogy azt az eljárás megindításáról szóló határozat (21) preambulumbekezdése bővebben kifejti.
2009. szeptember 3-án az EBRD vállalta, hogy refinanszírozza a Lettország által korábban a Parex részére nyújtott alárendelt kölcsön egy részét. A Lettország által a Parex részére nyújtott alárendelt kölcsönök összértéke 2009. december 31-én 37 millió LVL volt, az EBRD által refinanszírozott alárendelt kölcsöné pedig 13 millió LVL.
A felosztáskor az EBRD által refinanszírozott 13 millió LVL összegű alárendelt kölcsönből Lettország átvállalt 8 millió LVL-t. 2010. augusztus 1-jén a Lettország által nyújtott (különböző futamidejű) alárendelt kölcsönök összértéke 45 millió LVL, az EBRD által nyújtott alárendelt kölcsönöké pedig 5 millió LVL volt.

c) Lettország emellett 2011 óta a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban (a továbbiakban: a harmadik intézkedés) a Bizottság által elfogadott felső korlátokat meghaladó mértékben nyújtott likviditási támogatást a Reverta számára az alapeset és a legrosszabb forgatókönyv vonatkozásában egyaránt ([19]).

(20) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor rendelkezésére álló információk alapján a Bizottságnak komoly kétségei támadtak afelől, hogy az első és a második intézkedés a belső piaccal összeegyeztethető-e, figyelemmel az alábbiakra:

a) a Lettország által nyújtott alárendelt kölcsönök összeegyeztethetőségének első értékelése szerint e kölcsönök esetében a szükséges legrövidebb, és ezért a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető futamidő öt év volt, és

b) nem merültek fel olyan új érvek, amelyek indokolnák, hogy hosszabb legyen a szigorúan véve szükséges legrövidebb futamidő.

(21) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalakor sem fogalmazódtak meg olyan érvek, amelyek igazolják a harmadik intézkedés összeegyeztethetőségét.

(22) Mindezek alapján a Bizottság a (19) preambulumbekezdésben ismertetett első, második és harmadik intézkedéssel nyújtott jogellenes támogatás tekintetében megindította a 659/1999/EK tanácsi rendelet ([20]) 4. cikkének (4) bekezdése és 13. cikkének (1) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást.

3.2. **A Citadele vagyonkezelési üzletágának értékesítésére tett kötelezettségvállalás megszegése**

(23) Lettország azt a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban rögzített kötelezettségvállalását sem tartotta be, hogy a Citadele vagyonkezelési üzletágát elidegenítésért felelős vagyonkezelő nélkül 2013. június 30-ig vagy elidegenítésért felelős vagyonkezelővel 2013. december 31-ig értékesíti (a továbbiakban: a negyedik intézkedés) ([21]). Ezzel megszegte a Citadele vagyonkezelési üzletágának valamely fenti határidőig történő értékesítésére tett kötelezettségvállalását.

(24) A Bizottság az eljárást megindító határozatban megállapította, hogy a (21) preambulumbekezdésben leírt kötelezettségvállalás megszegése a támogatással való visszaélésnek minősül. A Bizottság ezért úgy határozott, hogy megindítja a 659/1999/EK rendelet 16. cikke szerinti, támogatással való visszaélésre vonatkozó hivatalos vizsgálati eljárást.

4. **AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI**

(25) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalát követően a Bizottság egy személytől kapott észrevételeket, aki nem szolgáltatott bizonyítékokat sem arra, hogy érdekeltnek, vagyis olyan félnek minősül, akinek a *saját* érdekeit érintheti az intézkedés (például versenytárs vagy szakmai szövetség) ([22]), sem pedig arra, hogy érdekelt fél nevében jár el.

(26) Az észrevételek a Parex bankot érintő állítólagos jogsértésekkel foglalkoztak, és nem a Lettország által a Parex, a Citadele és a Reverta javára végrehajtott első, második és harmadik intézkedéshez vagy a negyedik intézkedéshez kapcsolódtak, tehát alapvetően olyan tényeket és információkat érintettek, amelyek a jelen esetben közvetlenül nem függenek össze az állami támogatásra vonatkozó szabályok érvényesítésével. Ezeket az észrevételeket ezért a Bizottság iktatta, és az e határozatban foglalt értékelés szempontjából általános piaci információnak tekinti.

5. **LETTORSZÁG ÉSZREVÉTELEI A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁSRÓL**

(27) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalát követően Lettország 2014. május 26-án benyújtotta észrevételeit, amelyekben az első, a második és a harmadik intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségét illetően a Bizottságnál felmerült kételyekkel, valamint a Citadele vagyonkezelési üzletágának értékesítésére tett kötelezettségvállalás állítólagos megszegésével foglalkozott.

([19]) A további részletekért lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (21) preambulumbekezdését.
([20]) A Tanács 1999. március 22-i 659/1999/EK rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.).
([21]) Lásd a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (73) preambulumbekezdését.
([22]) Lásd a 659/1999/EK rendelet 1. cikkének h) pontját.

(28) 2014. május 30-án Lettország benyújtotta a szerkezetátalakítási terv aktualizált változatát, amely az e határozat 5.1–5.5. szakaszában bemutatott információkat és kompenzációs intézkedéseket is tartalmazta.

(29) Lettország a Bizottság tájékoztatás iránti kérelmére válaszul 2014. június 23-án további részleteket közölt a második intézkedésről.

5.1. **Az alárendelt kölcsönök eredeti futamideje meghaladja a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban foglalt időtartamot (első intézkedés)**

(30) 2014. május 26-i észrevételében Lettország azzal érvel, hogy az első intézkedés elfogadására azért volt szükség, mert ezáltal a Parex banknak lehetősége nyílt a jogszabályokban előírt fizetőképességi követelmények teljesítésére, és ezzel megelőzhető volt az instabil, nagyrészt összekapcsolódó és egymástól kölcsönösen függő bankokból álló lett bankrendszer visszafordíthatatlan összeomlása.

(31) Lettország állítása szerint az első megmentési határozat elfogadásakor a lett hatóságok számára csak kevés információ állt rendelkezésre a Parex valódi pénzügyi helyzetéről és eszközeinek minőségéről. Ezért Lettország az állami támogatás jóváhagyása iránt a Bizottsághoz intézett eredeti kérelmében vállalta, hogy ötéves futamidőre nyújt alárendelt kölcsönöket, mivel ez volt az előírt legrövidebb futamidő ahhoz, hogy az alárendelt kölcsönök a lett jog vonatkozó rendelkezései értelmében járulékos tőkének minősüljenek.

(32) Lettország továbbá azt állítja, hogy a Parex pénzügyi helyzetének pontosabb felmérése érdekében megbízta a PricewaterhouseCoopers könyvvizsgáló céget, hogy világítsa át a Parex bankot. Az átvilágítás 2009. január 26-án, tehát az első megmentési határozat elfogadása után fejeződött be.

(33) Lettország ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a piaci helyzet 2008-ban és 2009-ben rendkívül változékony volt, és a hitelek minősége a vártnál gyorsabban romlott. Szintén a helyzet súlyosbodását tükrözte, hogy a Bizottság emiatt három megmentési határozatot fogadott el a Parex vonatkozásában, Lettország pedig több változatot is benyújtott a Parex szerkezetátalakítási tervéből, a legutóbbit 2009. május 11-én (a továbbiakban: a 2009-es szerkezetátalakítási terv).

(34) Mindezekre figyelemmel Lettország előadta, hogy a megmentési határozatokban szereplő feltételezések és előrejelzések hamar idejétmúlttá váltak amiatt, hogy a gazdasági környezet gyorsan változott, ami főként a pénzügyi világválságnak és a Parex iránti piaci bizalom megingásának volt betudható. Lettország ezért úgy ítélte meg, hogy az általa a Parex részére nyújtott alárendelt kölcsönök esetében az ötéves futamidő túl rövid ahhoz, hogy ennyi idő alatt stabilizálni lehessen az ingatag lett bankrendszert. Valóban bebizonyosodott, hogy a Parexnek – amely akkoriban rendszerszempontból jelentős bank volt – öt évnél hosszabb futamidejű alárendelt kölcsönökre volt szüksége ahhoz, hogy teljesíteni tudja a rá vonatkozó fizetőképességi követelményeket, különösen a tőkemegfelelési követelményeket.

(35) Az alárendelt kölcsönök nyújtásakor a Parex bankra vonatkozó (és a Bázel II. előírásokon ([23]) alapuló) keretszabályok értelmében az 50,27 millió LVL összértékű, ötéves futamidejű kölcsönöknek csak a 80 %-a (*vagyis* 40,22 millió LVL) minősült volna járulékos tőkének. Szabályozási célból különösen egy halmozott diszkont- (vagy amortizációs) tényezőt kellett évente alkalmazni az alárendelt kölcsönök összegére annak érdekében, hogy ezen instrumentumok csökkenő értéke a szavatoló tőke pozitív elemeiként legyen megjeleníthető. Következésképpen egy ötéves futamidejű kölcsön esetében a folyósításakor mindössze a kölcsönösszeg 80 %-a vehető figyelembe a tőkemegfelelés biztosítása céljából, a második év elején pedig már csak 60 %-a, és így tovább.

(36) Lettország a fenti állítását továbbá összehasonlító számításokkal támasztotta alá, amelyek szerint az alárendelt kölcsönöket nem lehetett volna a folyósítástól számítva teljes mértékben figyelembe venni járulékos tőkeként, ha Lettország csak ötéves futamidőre nyújtotta volna őket.

(37) A Lettország által a Parex számára nyújtott alárendelt kölcsönök esetében azért vált szükségessé hétéves futamidő megállapítása, mivel így az 50,27 millió LVL összértékű állami alárendelt kölcsönöket teljes mértékben járulékos tőkének lehetett minősíteni a 2009–2010-es időszakban, a Parex pedig ezáltal meg tudott felelni a célul kitűzött tőkemegfelelési mutatónak. Az 1. táblázat a Parex egyes évek végén figyelembe vehető járulékos tőkéjének összegeit mutatja be a 2009 májusában folyósított, 50,27 millió LVL összértékű alárendelt kölcsönök futamideje alapján.

([23]) A Bázel II. „A saját tőke mérésének és előírásainak nemzetközi konvergenciája – felülvizsgált keretrendszer” általánosan használt elnevezése. E keretrendszer a banki szervezetek számára előírt minimális tőkeszükséglet megállapítására vonatkozó szabályokat foglalja magában, amelyeket a Tízek Csoportjába (G10) tartozó országok központi bankjait és bankfelügyeleti hatóságait tömörítő Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság dolgozott ki. Az első szabály 1988-ban született.

1. táblázat

A 2009 májusában folyósított alárendelt kölcsön futamideje és járulékos tőkének való minősítése (millió LVL)

Futamidő	2009	2010	2011
5 éves kölcsön	40,22	30,16	20,11
6 éves kölcsön	50,27	40,22	30,16
7 éves kölcsön	**50,27**	**50,27**	**40,22**
8 éves kölcsön	50,27	50,27	50,27

(38) Lettország szerint a – Lettország által 2009 márciusában a Parex értékesítésének megszervezésével megbízott – Nomura International 2009. június 9-én ismertette a lett hatóságokkal a Parex eladására vonatkozó stratégiát, amely nagyon szűk határidőket tartalmazott, mivel azzal számolt, hogy az értékesítési eljárást 2010-ben sikerül lezárni. A Parex banknak ehhez legalább 2010 végéig teljes mértékben meg kellett felelnie a rá vonatkozó tőkekövetelményeknek.

(39) Lettország végül azzal érvelt, hogy amennyiben az alárendelt kölcsönök futamideje mindössze öt év lett volna, akkor a 2009-es szerkezetátalakítási tervnek intézkedéseket kellett volna tartalmaznia a Parex tőkemegfelelésének más módon történő bebiztosítására (pl. új sajáttőke-injekció, az alárendelt kölcsönök futamidejének azonnali meghosszabbítása stb.). Ilyen intézkedések hiányában a betétesek védtelenül maradtak volna, a lett pénzügyi rendszer stabilitása pedig súlyos veszélybe került volna.

5.2. **Az alárendelt kölcsönök futamidejének be nem jelentett meghosszabbítása (második intézkedés)**

(40) A második intézkedést illetően Lettország előadta, hogy az alárendelt kölcsönök futamidejének további meghosszabbítására a szabályozásban 2013-ban bekövetkezett változások miatt volt szükség. Ez különösen abban nyilvánult meg, hogy Lettország Pénz- és Tőkepiaci Bizottsága 2013. március 1-jén értesítette a Citadele bankot, hogy a vállalatcsoport tőkemegfelelési mutatójának 2013 végére abszolút értékben el kell érnie a 10 %-os minimumot, a fennálló és lehetséges kockázatok kezeléséhez ajánlott mutató pedig […]. 2013 márciusa előtt a minimálisan előírt tőkemegfelelési mutató 8,4 % volt.

(41) Lettország kijelentette, hogy a második intézkedést jóhiszeműen fogadta el, mivel a lett hatóságok szerint ez az intézkedés összhangban volt a piacgazdasági befektető elvével, és nem okoz vagyoni kárt az államnak.

(42) Lettország azt is leszögezte, hogy a második intézkedés elfogadásakor a Citadele bankkal együtt jóhiszeműen úgy vélte, hogy a szóban forgó alárendelt kölcsönök futamidejének meghosszabbítására lehetőséget biztosítottak a vonatkozó bizottsági határozatok és a szerkezetátalakítási terv.

(43) Lettország szerint bármely piaci befektető a Citadele többségi részvényeseként minden tőle telhetőt megtett volna azért, hogy befektetése értékét a lehető legnagyobb mértékben megőrizze, és ehhez hajlandó lett volna elfogadni és végrehajtani minden olyan intézkedést, amellyel megakadályozhatja, hogy részvénytulajdonának könyv szerinti értéke amiatt csökkenjen, mert a bank nem teljesíti a tőkekövetelményeket. Amennyiben a Citadele akkor nem tudta volna teljesíteni a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság által előírt szigorúbb tőkemegfelelési követelményeket, a bank stabilitása, életképessége és értékesíthetősége veszélybe került volna, ami végeredményben a megfelelő pénzügyi feltételekkel történő eladás lehetőségét is befolyásolta volna.

(44) Lettország emellett azt az ellentétes esetet is bemutatta, amely akkor fordult volna elő, ha nem fogadja el a második intézkedést. Ebben az ellentétes esetben a bank tőkemegfelelési mutatója 2013. december 31-én a minimálisan előírt 10 %-hoz képest a 9,3 %-ot sem érte volna el, így ez a mutató nem érte volna el az ajánlott szintet.

(45) Lettország előadta, hogy a Citadele tőkemegfelelésének bebiztosítására alkalmas egyéb intézkedések (a tőkeemelés vagy új alárendelt kölcsönök folyósítása) nem voltak megvalósíthatók. Lettország konkrétabban azt állítja, hogy a Citadele 2013-ban nem juthatott volna alárendelt kölcsönökhöz külső befektetőktől, mivel a lett hatóságok vállalták, hogy a Citadele bankot rövid időn belül (azaz 2014. december 31-ig) értékesítik. A lehetséges felvásárlóval és annak jövőbeli stratégiájával kapcsolatos bizonytalanság miatt az alárendelt kölcsönöket nyújtó befektetők az általuk a Citadele számára folyósított alárendelt kölcsönre eladási opciót írtak volna elő (az ellenőrzés megváltozásáról szóló záradék) ([24]). Ez gyakorlatilag azt jelentette volna, hogy az ilyen alárendelt kölcsönök folyósításkori tényleges futamideje öt évnél rövidebb lett volna, így e kölcsönök nem minősültek volna járulékos tőkének.

(46) A Bizottság tájékoztatást kért arról, hogy Lettország megkereste-e az EBRD-t a Citadele részére nyújtott alárendelt kölcsönök futamidejének esetleges meghosszabbításával kapcsolatosan, amire a lett hatóságok 2014. június 23-án válaszoltak. A hatóságok válaszukban kijelentették, hogy a második intézkedés meghozatala előtt nem keresték meg az EBRD-t, hogy indítványozzák az általa nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének meghosszabbítását. Ezzel összefüggésben emlékeztettek arra, hogy a második intézkedésre azért volt szükség, mivel csak így volt elkerülhető, hogy a Citadele megsértse az új, szigorúbb tőkekövetelményeket.

(47) Lettország azzal érvelt, hogy az általa a Citadele részére nyújtott alárendelt kölcsön futamidejét haladéktalanul meg kellett hosszabbítania, ezért nem egyeztetett az EBRD által is nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének hasonló meghosszabbításról.

(48) Lettország előadta, hogy az ezzel kapcsolatos döntését az alábbi három körülmény befolyásolta.

a) Az új tőkekövetelmények várható megsértésének elkerülésére tett intézkedések szükségessége: a Citadele kiszámította, mennyi beszámítható járulékos tőkére van szüksége, és megállapította, hogy a futamidő 18 hónappal való meghosszabbítására irányuló második intézkedéssel ellentétben az EBRD részvételével nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének esetleges módosítása esetén jóval nagyobb hosszabbításra lett volna szükség. Ezt az eltérést az okozta, hogy annak a kölcsönnek a tőkeösszege alacsonyabb volt, következésképpen jóval csekélyebb mértékben befolyásolta volna a Citadele tőkepozícióját. Lettország továbbá előadta, hogy az EBRD által nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének meghosszabbításához vélhetően megbeszéléseket kellett volna folytatni az EBRD-vel. Emellett az irányadó jog tekintetében fennálló különbségekre és a szükségesen létrehozandó átfogó jogi struktúrára figyelemmel bonyolult jogi intézkedésekre lett volna szükség az EBRD részvételével nyújtott alárendelt kölcsön és a Lettország által egyedül biztosított alárendelt kölcsön futamidejének egyidejű meghosszabbításához.

b) Lettország leszögezte, hogy a futamidő meghosszabbításakor azt is figyelembe vette, hogy az EBRD által nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének meghosszabbítása megnehezítette volna a Citadele értékesítését, mivel ez esetben az eladáskor még több, egymással összefüggő szerződés vonatkozott volna az alárendelt kölcsönre. Lettország szerint ez az eshetőség bonyolultabbá tette volna a Citadele értékesítését, mivel befolyásolta volna az értékesítés lezárásának feltételeit, és feltehetőleg az ügyleti költségeket is megnövelte volna.

c) Lettország emellett megjegyezte, hogy az EBRD-nek a Citadele bankhoz fűződő viszonya miatt alaposabban meg kellett volna fontolnia, hogy hozzájárul-e a meghosszabbításához. 2014. június 23-i beadványa szerint Lettország határozott meggyőződése volt, hogy az EBRD elvben hajlandó lett volna hozzájárulni az érintett kölcsön futamidejének meghosszabbításához. A tagállam ugyanakkor azt is elismerte, hogy az EBRD helyzete különbözött Lettországétól, mivel ez utóbbi volt a Citadele többségi részvényese, e minőségében pedig döntő befolyást gyakorolhatott volna az értékesítési eljárásra, és az alárendelt kölcsönök törlesztését illetően különböző lehetőségekről tárgyalhatott volna az ajánlattevőkkel. Lettország ezért elismerte, hogy az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank nem bírt befolyással a Citadele értékesítése felett, ezért eltántoríthatta volna az érintett kölcsön futamidejének meghosszabbításától, de mindenképpen hosszas tárgyalásokhoz vezetett volna.

5.3. **A Reverta részére nyújtott, be nem jelentett likviditási támogatás (a harmadik intézkedés)**

(49) Lettország és a Reverta elismerte, hogy a Lettország által a Parex (majd a Reverta) részére nyújtott likviditási támogatás összege 2010 decembere óta meghaladta a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (55) preambulumbekezdésében a megengedett likviditásra megállapított felső korlátot. Az eljárás megindításáról szóló határozat szerint a Reverta részére nyújtott likviditási támogatás 2013. december 31-én fennálló összege 362,52 millió LVL volt, ami 55,52 millió LVL-lel meghaladta a legrosszabb forgatókönyv szerint a likviditásra vonatkozó 307 millió LVL összegű felső korlátot.

([24]) olyan opció, amely feljogosítja az alárendelt követeléssel bíró hitelezőt arra, hogy a bankot az adóssága visszavásárlására kötelezze, amennyiben a bank többségi részvényeseinek köre a hitelezéskori állapothoz képest megváltozik.

(50) Lettország azzal érvelt, hogy a Bizottság a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban eredetileg engedélyezte a Parex banknak nyújtott 218,7 millió LVL összegű likviditási támogatás saját tőkévé alakítását. Az átalakítható összeget később a módosított határozatban 118,7 millió LVL-re csökkentette. Amennyiben a likviditási támogatásból 118,7 millió LVL-t tőkévé alakítottak volna, akkor a likviditási támogatás összege lecsökkent volna, és a megengedett felső korláton belül lett volna. Ebből a 118,7 millió LVL összegű likviditási támogatásból azonban mindössze 49,5 millió LVL-t alakítottak ténylegesen tőkévé. Lettország ezt a körülményt jelölte meg a túlzottan magas likviditás fő okaként.

(51) Emellett azzal érvelt, hogy a túlzott mértékű támogatás arra vezethető még vissza, hogy a pénzeszközteremtés a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előírt ütemhez képest késedelmesen zajlott. A nem teljesítő adósok miatt fizetési késedelmek alakultak ki, ami megközelítőleg két évvel késleltette a pénzeszközök visszakövetelését. Lettország szerint ez a jelenség mindössze átmeneti jellegű, és a túlzott mértékű likviditási támogatást 2015–2016 folyamán meg lehet szüntetni.

(52) Mindazonáltal Lettország és a Reverta elismeri, hogy azért tért el az engedélyezett támogatási összegektől, mivel a módosító határozat elfogadása után nem tudta megfelelően felosztani az állami támogatást a megengedett likviditási támogatás és tőke-hozzájárulások között.

(53) A lett hatóságok ezenkívül előadták, hogy amennyiben a Parex (és most már a Reverta) banki engedélyét fenntartották volna, akkor Lettországnak az eredetileg tervezettnél nagyobb tőkeinjekciót kellett volna nyújtania a Parex részére (a fizetőképességi szabályok által előírt minimális tőkeszint meghaladta a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban engedélyezett, 218,7 millió LVL-ben maximalizált tőketámogatást). A Bizottsághoz benyújtott eredeti szerkezetátalakítási terv alapján az eszközeladásból realizált gazdasági érték és a 218,7 millió LVL tőkévé alakítása nem lett volna elegendő ahhoz, hogy a Parex (Reverta) teljesítse a szavatolótőke-megfelelési követelményeket.

(54) Ezért a Parex (Reverta) banknak további tőkebevonásra lett volna szüksége, ha a banki engedélyét fenntartották volna. A banki engedély visszavonása után a kiegészítő támogatás mértékét a felszámolási eljáráshoz szükséges összegre korlátozták.

(55) Lettország szerint 2011. december 31. után már nem volt szükség arra, hogy további likviditási támogatási összeget alakítsanak tőkévé, mivel a Reverta banki engedélyét visszavonták. Lettország a módosító határozat elfogadását megelőző információcsere során jelezte a Bizottságnak, hogy 2011. december 31. után már nem tervezi tőkévé alakítani a likviditási támogatást, az erre irányuló konkrét szándékát azonban nem erősítette meg, továbbá kifejezetten nem azonosította, és a Bizottsággal sem közölte azokat a technikai következményeket, amelyeket az átalakítás elmaradása okoz. Lettország különösen arról nem tett említést, hogy a tőkévé alakítás elmaradása miatt a likviditási támogatásként már biztosított források nem fognak a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előírt ütemben csökkenni.

(56) Mivel 2011. december 31-ig a likviditási támogatásból mindössze 49,5 millió LVL-t alakítottak ténylegesen tőkévé, 69,2 millió LVL tőkévé alakítása pedig elmaradt, a likviditási támogatás mértéke megközelítőleg ugyanezen összeggel haladta meg a megengedett korlátot.

(57) Lettország szerint a likviditási támogatás megtartása és tőkévé alakításának mellőzése volt a lehető legkisebb terhet jelentő intézkedés a lett hatóságok számára, ami valójában a szükséges legalacsonyabb szintre csökkenti az állami támogatás mértékét.

(58) Lettország és a Reverta megerősítette, hogy a Reverta már nem igényel újabb tőkeinjekciót. Mivel kisebb összegű likviditási támogatást alakítottak tőkévé, Lettország várakozásai szerint a Reverta banknál lévő likviditási támogatás összege 2014 végén [300–350] millió LVL, 2015 végén [250–300] millió LVL, 2016 és 2017 végén (a Reverta felszámolásakor) pedig [200–250] millió LVL lesz. Lettország szerint ez a likviditási támogatás ezért meghaladja az eredetileg engedélyezett felső korlátot, mivel (i) kevesebb likviditási támogatást alakítottak tőkévé, és (ii) a Reverta eszközeinek értékesítéséből az eredetileg tervezettnél várhatóan kevesebb pénz fog befolyni.

(59) A követelésérvényesítési nehézségeket tükröző új készpénz-előrejelzés alapján Lettország arra számít, hogy a Reverta a felszámolási eljárás végén (2017. december 31.) [250–300] millió LVL összegű negatív tőkepozícióval rendelkezik majd.

5.4. **A vagyonkezelési üzletág értékesítésére tett kötelezettségvállalás (a negyedik intézkedés)**

(60) Lettország 2011-ben megindította a Citadele értékesítésére irányuló eljárást, hogy teljesítse az általa tett és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban rögzített kötelezettségvállalásokat. Az első értékesítési kísérletre a Nomura International tanácsadóként való közreműködésével került sor, azonban a görög gazdasági és pénzügyi válság miatt az euróövezetben kialakult zavarok, valamint Litvániában és Lettországban a Snoras és a Krajbanka összeomlása következtében ez a kísérlet nem járt sikerrel.

(61) Lettország 2013 februárjában független szakértőt […] bízott meg azzal, hogy készítsen tanulmányt többek között arról, milyen hatásokkal járna, ha a vagyonkezelési üzletágat a kötelezettségvállalásokban szereplő időpontban értékesítenék. A szakértő a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a két üzletág (a vagyonkezelési üzletág és a Citadele többi része) külön-külön kevesebbet ér, mint a Citadele egésze. Következésképpen a Citadele könyv szerinti értéke és így a részvényesi érték is csökkenne, ha a bankról leválasztanák a vagyonkezelési üzletágat. A szakértő különböző előrejelzésekkel támasztotta alá, hogy a vagyonkezelési üzletág nélkül a bank „működési eredménye jelentősen visszaesne […]", a […] pedig romlana.

(62) Lettország a szakértői tanulmány alapján úgy vélte, hogy a Citadele életképességét és következésképpen értékesíthetőségét jelentősen rontotta volna, ha a vagyonkezelési üzletágat 2013-ban a Citadele többi részétől elkülönítve értékesítették volna. Emiatt rendkívül beszűkültek volna a Citadele lehetőségei arra, hogy olyan magánszereplők érdeklődését keltse fel, akik hajlandók lettek volna ésszerű áron befektetni a bankba. Ezért a Citadele egészben történő eladása céljából a Société Générale és a Linklaters LLP külső tanácsadók közreműködésével 2013-ban második értékesítési eljárás indult. Két értékesítési módszer merült fel: a fúzió és felvásárlás, illetve az első nyilvános tőzsdei bevezetés.

5.5. **A Lettország által javasolt kompenzációs intézkedések**

(63) Annak biztosítása érdekében, hogy a Lettország által a Parex, a Citadele és a Reverta részére az első, a második és a harmadik intézkedéssel nyújtott kiegészítő támogatások, valamint a Citadele vagyonkezelési üzletágának a vállalt határidőn belüli értékesítésére tett kötelezettségvállalás (a negyedik intézkedés) elmulasztása az uniós állami támogatásra vonatkozó szabályok értelmében összeegyeztethető legyen a belső piaccal, Lettország a (64)–(73) preambulumbekezdésben ismertetett kötelezettségvállalásokra tett javaslatot.

5.5.1. *A Citadele értékesítésének és a vagyonkezelési üzletág elidegenítésének határideje*

(64) Lettország és a Citadele vállalja, hogy minden tőle telhetőt megtesz azért, hogy a lehető legrövidebb időn belül, de mindenképpen […] előtt kötelező erejű árajánlatokat szerezzen be a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének (a vagyonkezelési üzletágat is beleértve) megvásárlására. Az értékesítést legkésőbb […]-ig le kell bonyolítani. A Lett Köztársaság (és tanácsadója) saját belátása szerint dönthet az értékesítési ügylet megfelelő kialakításáról és módjáról (pl. kereskedelmi értékesítés vagy első nyilvános tőzsdei bevezetés), feltéve, hogy a Lett Köztársaság legkésőbb […]-ig elidegeníti a Citadele bankban lévő teljes részesedését. Első nyilvános tőzsdei bevezetés esetén a Lett Köztársaság vállalja, hogy […]-ig megállapodik a Pénz- és Tőkepiaci Bizottsággal a kötelező erejű kibocsátási tájékoztatóról.

(65) Lettország és a Citadele vállalja továbbá, hogy elidegenítésért felelős vagyonkezelőt jelöl ki, ha […]-ig nem kap kötelező erejű árajánlatokat, vagy azonos céllal történő első nyilvános tőzsdei bevezetés esetén nem állapodik meg a Pénz- és Tőkepiaci Bizottsággal a kibocsátási tájékoztatóról. Ilyen esetben a Lett Köztársaság meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az elidegenítésért felelős vagyonkezelőt […]-ig kijelölje, akinek legkésőbb ettől az időponttól kell megkezdenie a működését. A Citadele értékesítésében közreműködő pénzügyi tanácsadó is kijelölhető […]-tól elidegenítésért felelős vagyonkezelőnek. Elidegenítésért felelős vagyonkezelő kinevezése esetén Lettország és a Citadele vállalja, hogy […]-ig kötelező erejű és a felek számára visszavonhatatlan árajánlatokat szerez be, valamint […]-ig kötelező erejű és visszavonhatatlan megállapodást köt a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének értékesítésére, amelynek legkésőbb […]-ig le kell zárulnia.

(66) Lettország és a Citadele vállalja továbbá, hogy a Citadele […]-tól […] új ügyleteket, a megmaradó ügyleteit pedig […], amennyiben a Lett Köztársaság […]-ig nem köt kötelező erejű és visszavonhatatlan megállapodást a Citadele bankban lévő teljes részesedésének […]-ig történő értékesítésére, vagy amennyiben az első nyilvános tőzsdei bevezetés nem teszi lehetővé a Lett Köztársaság számára, hogy a Citadele-ben lévő teljes részesedését […]-ig értékesítse.

(67) Lettország és a Citadele vállalja, hogy a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének adásvételét […]-ig lezárja. Amennyiben a részesedés értékesítése […]-ig nem zárul le, Lettország és a Citadele vállalja, hogy a Citadele […] új ügyleteket, a megmaradó ügyleteit pedig […].

(68) Ha a Citadele a (64)–(67) preambulumbekezdésben említett bármely esetben […], akkor a Lett Köztársaság és/vagy a Citadele értékesítheti a Citadele bármely olyan részét, amelynek megvásárlása iránt harmadik fél érdeklődik (a […] és az új állami támogatásra vonatkozó tilalom elvének sérelme nélkül).

5.5.2. *Az engedélyezett tőke-hozzájárulások összegének további csökkentése*

(69) A Reverta esetében a módosító határozat engedélyezte az állami betéteknek és azok kamatainak (a likviditási támogatásnak) a tőkévé alakítását összesen 118,7 millió LVL értékben. Mivel a likviditási támogatásból mindeddig csak 49,5 millió LVL-t alakítottak át tőkévé, Lettország ezért azt javasolja, hogy az általa a Reverta számára biztosítható tőke legnagyobb összegét a korábbi 118,7 millió LVL-ről haladéktalanul és véglegesen csökkentsék 49,5 millió LVL-re.

5.5.3. *Kötelezettségvállalás a tehermegosztási intézkedések javítására a Reverta eredeti alárendelt hitelezői felé irányuló pénzeszköz-kiáramlás megakadályozásával*

(70) Lettország tudomásul veszi, hogy hatékonyabb tehermegosztási intézkedések szükségesek ahhoz, hogy az első, a második és a harmadik intézkedés a belső piaccal összeegyeztethető legyen. Ilyen intézkedésekkel biztosítható többek között, hogy harmadik felek ne jussanak jogosulatlan előnyhöz a Reverta és a Citadele részére nyújtott kiegészítő állami támogatásból.

(71) Ennek érdekében Lettország vállalja, hogy javítja a tehermegosztási intézkedéseket azzal, hogy a Parex korábbi többségi részvényeseit, azok kapcsolt vállalkozásait és a korábban alárendelt kölcsönöket (a továbbiakban: az eredeti alárendelt kölcsönök) nyújtó egyéb hitelezőket (a továbbiakban: az eredeti alárendelt hitelezők) is bevonja a veszteségrendezésbe.

(72) A Reverta részben azért lépte túl a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban engedélyezett likviditási összeget, mivel kamatot kellett fizetnie az eredeti alárendelt kölcsönökre. Amennyiben a Reverta nem fizetett volna kamatot, vagy az eredeti alárendelt kölcsönöket a Parex bankra vonatkozó végleges határozat meghozatala után rögtön leírták volna, Lettországnak valószínűleg nem kellett volna az első, második és harmadik intézkedést olyan mértékben végrehajtania, ahogy azok végül megvalósultak.

(73) A fentiek fényében Lettország szeretné az alábbiak szerint tisztázni és megerősíteni az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében esedékes tőkeösszeggel és kamattal kapcsolatos kötelezettségvállalásait:

a) A Citadele, a Reverta (korábban Parex) és kapcsolt vállalkozásaik a meglévő tőkeeszközökre (ideértve az elsőbbségi részvényeket, valamint az upper és lower tier-2 tőkeeszközöket) csak akkor fizethetnek (esedékes vagy felhalmozott) kamatot, osztalékot, és válthatnak be osztalékszelvényeket a lett államtól és az EBRD-től szigorúan véve különböző, alárendelt hitelezők és a részvényesek részére, illetve ezekkel kapcsolatban csak akkor gyakorolhatnak vételi jogot, amikor a Reverta és/vagy a Citadele teljes egészében visszafizette a számára nyújtott állami támogatást, vagy ha erre vonatkozóan jogi kötelezettség áll fenn. Amennyiben vannak ilyen jogi kötelezettségek, Lettország vállalja, hogy a lehető legrövidebb időn belül (de legkésőbb 2015. április 30-ig) megszünteti őket.

b) Lettország vállalja továbbá, hogy (a Reverta/Citadele részére nyújtott összes állami támogatás teljes visszafizetéséig) nem fizeti vissza azokat az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében fennálló tartozásokat (és tőkeösszegeket), amelyek:

   i. olyan kötelező erejű rendelkezés hatálya alá fognak tartozni, miszerint az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében kifizetés nem válik esedékessé; vagy

   ii. szavazati jogot nem biztosító alapvető tőkévé lesznek átalakítva; vagy

   iii. leírásra kerülnek

   a Reverta negatív nettó eszközértékének fedezéséhez szükséges mértékben, és jogalap rendelkezésre állása esetén.

c) Lettország minden szükséges intézkedést megtesz azért, hogy a fenti kötelezettségvállalások teljesítéséhez esetlegesen szükséges jogszabályokat legkésőbb 2015. április 30-ig meghozza.

5.6. **Lettország válasza a harmadik fél észrevételeire**

(74) Lettország 2014. június 6-án közölte válaszát az észrevételekre, amelyeket harmadik felek küldtek a Bizottságnak. Lettország leszögezte, hogy az észrevételekben foglalt állítások megalapozatlanok, és az eljárás megindításáról szóló határozat szempontjából nem lényegesek. Lettország ezért visszautasította a harmadik fél állításait, és azok figyelmen kívül hagyására kérte a Bizottságot.

6. ÉRTÉKELÉS

6.1. Az állami támogatás fennállása az új intézkedéseket követően

(75) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

(76) Egy adott intézkedés az alábbi feltételek együttes teljesülése esetén minősül állami támogatásnak: a) az intézkedést állami forrásból finanszírozzák; b) az intézkedés szelektív előnyt biztosít, amelynek révén bizonyos vállalkozások vagy bizonyos áruk termelése előnyben részesülhet; c) az intézkedés torzítja a versenyt, vagy a verseny torzításával fenyeget, valamint érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.

6.1.1. *Az első intézkedés*

(77) A Bizottság az első megmentési határozatban megállapította, hogy a Lettország által a Parex részére nyújtott alárendelt kölcsönök a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatásnak minősülnek, és jóváhagyta az ötéves futamidejű alárendelt kölcsönt. A Bizottság határozatát akkor arra alapozta, hogy egy piacgazdasági befektető nem nyújtott volna alárendelt kölcsönt ötéves futamidőre ([25]).

(78) A Lettország által a Parex számára ténylegesen nyújtott alárendelt kölcsönök annyiban tértek el a Bizottság által jóváhagyott intézkedéstől, hogy futamidejük hosszabb volt, ami további előnyhöz juttatta a Parex bankot.

(79) A hétéves futamidejű alárendelt kölcsön az ötéves futamidejű alárendelt kölcsönnél nagyobb előnyt jelentett volna a hitelfelvevő számára, mivel a befektető kockázata annál nagyobb, minél hosszabb a befektetés futamideje. Piacgazdasági befektető hosszabb futamidőre nagyobb kockázattal nyújt alárendelt kölcsönt, tehát a hétéves futamidejű alárendelt kölcsön felvétele kevésbé valószínű, mint az ötéves futamidejű alárendelt kölcsön. Emiatt a hosszabb futamidejű alárendelt kölcsön a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban jóváhagyott feltételekkel nyújtott alárendelt kölcsönhöz képest további előnyt jelentett a Parex számára. Mivel a Bizottság már az első megmentési határozatban megállapította, hogy az állami támogatásra vonatkozó minden egyéb feltétel teljesült, ezért az első intézkedés kiegészítő állami támogatásnak minősül.

6.1.2. *A második intézkedés*

(80) 2013. június 27-én Lettország 18 hónappal meghosszabbította a Citadele számára nyújtott alárendelt kölcsönökből 37 millió LVL futamidejét (akkoriban Lettország 45 millió LVL összértékben nyújtott kölcsönöket).

(81) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság további érvek hiányában megállapította, hogy piacgazdasági befektető nem hajtott volna végre ilyen futamidő-hosszabbítást, mivel ez megnövelte volna a kockázatokat a már folyósított alárendelt kölcsön korábbi feltételeihez képest. A Bizottság szerint ezért az állam a hosszabb futamidejű alárendelt kölcsönnel a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban jóváhagyott feltételekkel nyújtott alárendelt kölcsönhöz képest további előnyhöz és így kiegészítő támogatáshoz juttatta a Citadele bankot.

(82) Lettország előadta, hogy egy piaci befektető ésszerűen úgy döntött volna, hogy befektetésének védelme érdekében konkrét intézkedéseket tesz a bank tőkemegfelelésének fenntartására. Lettország tehát lényegében azzal érvel, hogy a második intézkedés azért nem juttatta előnyhöz a Citadele bankot, mert a kiegészítő támogatás összhangban volt a piacgazdasági szereplő elvével.

(83) A Bizottság nem vitatja, hogy a piacgazdasági szereplő elve vonatkozik olyan ügyletekre, mint a második intézkedés. Ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy az uniós bíróságok hangsúlyozták, hogy amennyiben valamely tagállam a közigazgatási eljárás során az említett elvre hivatkozik, kétség esetén az ő feladata egyértelműen, objektív és ellenőrizhető szempontok alapján bizonyítani, hogy az intézkedés a részvényesként eljáró államnak

([25]) Az első megmentési határozat (40) preambulumbekezdése.

tulajdonítható, és e tekintetben szükség lehet olyan bizonyítékok bemutatására, amelyek alátámasztják, hogy a döntés alapjául szolgáló gazdasági értékelés hasonlít a racionális magánbefektető által ilyen körülmények között, a tagállamához lehető legközelebb álló helyzetben, a befektetés előtt, a jövőbeli nyereségesség felmérése érdekében végzett gazdasági értékelésre ([26]).

(84) Mindezek alapján a Bizottság megállapította, hogy Lettország nem támasztotta alá megfelelő érvekkel és részletes elemzéssel azon állítását, miszerint a piacgazdasági szereplő elvével összhangban járt el.

(85) Egyrészt a Bizottság semmilyen bizonyítékot nem kapott arra, hogy Lettország a második intézkedés végrehajtására vonatkozó határozat meghozatalával egyidejűleg elvégezte volna a Citadele bankban lévő beruházásának értékelését. A részvényesként eljáró piaci befektető meghatározta volna a Citadele értékét, hogy megállapítsa a bankban lévő befektetésének a második intézkedés végrehajtása előtti (vagyis az intézkedés nélküli) és utáni jelenértékét, és összehasonlította volna e két értéket. A Bizottság szerint egy nyereségorientált piaci befektető első lépésként meghatározta volna a bankban lévő befektetése jelenértékét, majd meggyőződött volna arról, hogy az alárendelt kölcsönök futamidejének meghosszabbításával meg tudta volna-e őrizni befektetése folyó értékét. Amennyiben a vizsgálat szerint az érték megőrizhető, sőt, növelhető, akkor a nyereségorientált piaci befektető második lépésként összeveti az érték megőrzésének (vagy akár növelésének) alternatív költségét és az értékkülönbözetet.

(86) Ha Lettország végzett volna ilyen elemzést, akkor bizonyítania kellett volna egyrészt, hogy a futamidő meghosszabbítása legalább a befektetés értékének megőrzésére irányuló konkrét intézkedés volt, másrészt, hogy az ilyen intézkedés alternatív költsége nem haladja meg az értéknövekedést. A Bizottság csak abban az esetben fogadhatta volna el, hogy Lettország a piacgazdasági szereplő elvével összhangban járt el, ha a futamidő-hosszabbítás alternatív költségei alacsonyabbak lettek volna, mint a második intézkedés eredményeként megőrzött érték. Lettország azonban sem a befektetés értékének a határozathozatallal egyidejűleg készített felmérését, sem pedig olyan elemzést nem mutatott be, amely alátámasztotta volna, hogy a futamidő-hosszabbítás alternatív költségei alacsonyabbak voltak, mint a második intézkedés eredményeként megőrzött érték.

(87) A Bizottság ezért megállapította, hogy a második intézkedés nem felel meg annak, ahogy egy piacgazdasági szereplő eljárt volna a Lettország 2013. júniusi helyzetéhez hasonló szituációban.

(88) Másrészt a piacgazdasági szereplő elvének alkalmazására vonatkozó bevett alapelvek minden esetben megkövetelik a racionális magánbefektető magatartásával való összehasonlítást, amelyet a tagállamához lehető legközelebb álló helyzet alapján kell elvégezni ([27]). Következésképpen Lettországnak a Citadele bankban lévő befektetése értékének felmérésekor figyelembe kellett volna vennie a Citadele értékesítésével kapcsolatosan a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban rögzített kötelezettségvállalásait. 2013 júniusában, a második intézkedés végrehajtásakor e kötelezettségvállalások a Citadele 2014. december 31-ig történő értékesítésére, valamint a Citadele vagyonkezelési üzletág nélküli értékesítésére terjedtek ki (mivel a vagyonkezelési üzletágat külön kellett elidegeníteni, ha 2013. június 30-ig nem sikerül értékesíteni). Figyelemmel arra, hogy 2013. június 27-ig, vagyis a futamidő meghosszabbításának időpontjáig nem találtak vevőt a vagyonkezelési üzletágra, egy magánbefektető hasonló helyzetben arra a következtetésre jutott volna, hogy a vagyonkezelési üzletág a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban megállapított 2013. június 30-i határidőig nem értékesíthető a Citadele bankkal együtt, ezért külön-külön kell eladni őket.

(89) Ezenfelül a bank magánrészvényesének a tagállamához lehető legközelebb álló helyzetben nem lett volna oka azt feltételezni, hogy az említett kötelezettségvállalások teljesítése mellőzhető vagy elhalasztható, mivel az ilyen módosításokat a Bizottságnak kell jóváhagynia. A befektetés értékének 2013. júniusi megállapításakor ezért Lettország nem hivatkozhatott volna arra, hogy a kötelezettségvállalások figyelmen kívül hagyhatók, mivel nem feltételezhette, hogy a Bizottság bármely kötelezettségtől való eltérést jóváhagyna azon időszak alatt, amelyen belül Lettország vállalta a teljesítésüket.

(90) A futamidő meghosszabbításával kapcsolatos döntés meghozatalához következésképpen a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban foglalt kötelezettségvállalásokat is figyelembe kellett volna venni azon szempontok között, amelyek alapján meghatározták Lettország Citadele bankban lévő befektetésének 2013. júniusi értékét. Lettország nem szolgáltatott bizonyítékot arra nézve, hogy figyelembe vette mindezeket a szempontokat, vagy hogy befektetésének a szempontok figyelembevételével meghatározott akkori értéke több,

([26]) A C-124/10P. sz., *Bizottság kontra EDF* ügyben hozott ítélet, európai esetjogi azonosító: EU: C: 2012:318, 82. és 84. pont.
([27]) Ehhez lásd a C-303/88. sz., *Olaszország kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet 20. pontját, európai esetjogi azonosító: EU: C: 1991:136.

mint a futamidő meghosszabbításának alternatív költsége. A Bizottság erre is tekintettel megállapította, hogy a második intézkedés nem felel meg annak, ahogy egy piacgazdasági szereplő eljárt volna a Lettország 2013. júniusi helyzetéhez hasonló szituációban.

(91) Harmadrészt még ha Lettország el is végezte volna a második intézkedés mint a Citadele bankban lévő befektetése 2013. júniusi értékének megőrzésére szolgáló eszköz kellően részletes elemzését, és ebben az elemzésben számításba vette volna mindazokat a Citadele közelgő értékesítése és a vagyonkezelési üzletág külön történő elidegenítése miatti korlátozásokat, amelyeket egy piacgazdasági szereplő egyébként figyelembe vett volna, a második intézkedés költségeire és a Citadele bankban lévő befektetésének az intézkedéssel állítólagosan megőrzött értékére vonatkozó állításai akkor sem valószerűek.

(92) Egyrészről ugyan Lettország szerint a második intézkedés az állam számára nem járt költségekkel, ezt az állítást azonban sem részletesebb adatok, sem a Lettország által a második intézkedés meghozatalakor végzett költségelemzésre vonatkozó bizonyítékok nem támasztják alá. Az alternatív költségek és a második intézkedéshez kapcsolódó egyéb költségfajták ilyen jellegű elemzése elengedhetetlen lett volna egy magánbefektető számára, aki ésszerű döntést kíván hozni arról, hogy meghosszabbítsa-e az alárendelt kölcsön futamidejét. A Bizottság arra következtet, hogy egy magánbefektető költségelemzés nélkül nem tudta volna felmérni a második intézkedés szükségességét a nyereség maximalizálása szempontjából.

(93) Másrészről Lettország ugyan azt állítja, hogy a második intézkedés megőrizte Lettország Citadele bankban lévő befektetésének értékét, ezt azonban a tagállam Citadele bankban lévő befektetésének 2013. júniusi jellemzői nem támasztják alá. A Bizottság megjegyezte, hogy egy profitorientált befektető számára a befektetés folyó értéke attól függ, hogy a jövőben milyen bevételeket remélhet az adott befektetésből (például osztalék formájában), és adott időpontban mekkora a befektetés tőkeértéke (amely lehet például az ár, amelyet egy vevő az adott időpontban fizetne a részvényes részesedéséért, vagy annak az árnak az időarányosan diszkontált értéke, amelyet egy vevő a jövőben fizetne a részvényes részesedéséért). A Bizottság előtt ismert összes mutatószám azt jelzi, hogy Lettország Citadele bankban lévő befektetésének 2013. júniusi értéke alacsony volt, amennyiben egyáltalán pozitív volt.

(94) A Lettország Citadele bankban lévő befektetéséből származó jövőbeli bevételeket illetően nem áll rendelkezésre bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a részvényesek 2013 júniusában arra számíthattak volna, hogy a Citadele a közeljövőben osztalékot fizet. Amennyiben a bank magánrészvényese a tagállaméhoz lehető legközelebb álló helyzetben az osztalékfizetésből várható bevételről értékelést végzett volna, az összefüggött volna a Citadele 2014. december 31-ig történő értékesítésére vonatkozó kötelezettséggel. Emellett a (61) preambulumbekezdésben ismertetett tanulmány azt a megállapítást tartalmazta, hogy a Citadele a vagyonkezelési üzletág nélkül veszteségessé vált volna, ez a körülmény pedig tovább rontotta az osztalékfizetésből származó haszonszerzés lehetőségét, tekintettel arra, hogy egy piacgazdasági szereplőnek 2013. június 27-én azt kellett feltételeznie, hogy a Citadele bankot és annak vagyonkezelési üzletágát külön fogják értékesíteni.

(95) Így a futamidő meghosszabbításakor nem állt rendelkezésre bizonyíték arra nézve, hogy a Citadele – várható nyereségére és tőkemegfelelési mutatójára tekintettel – tudott volna-e osztalékot fizetni 2014. december 31. előtt, mivel a 2013. december 31-ig elérni tervezett 10,3 %-os tőkemegfelelési mutató alig haladta volna meg az előírt, legalább 10 %-os szintet, és jóval elmaradt volna a Citadele bankot érintő fennálló és lehetséges kockázatok kezelése érdekében a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság által ajánlott […] %-os tőkemegfelelési mutatótól. Egy magánbefektető ezért figyelembe vette volna, hogy 2013 júniusában csekély volt annak az esélye, hogy a részvényesek a közeljövőben osztalékfizetésre számíthattak a Citadele banktól.

(96) A (61) preambulumbekezdésben ismertetett, a lett hatóságok által benyújtott 2013. februári jelentés Lettország Citadele bankban lévő befektetésének 2013. júniusi értékét illetően azt a megállapítást tartalmazza, hogy a Citadele bankot hátrányosan érintette volna a vagyonkezelési üzletág külön történő értékesítése. A Lettország 2013. júniusi helyzetéhez lehető legközelebb álló szituációban egy magánbefektető figyelembe vette volna egy független szakértő megközelítőleg négy hónappal korábban tett megállapítását, mely szerint a Citadele eladási értéke a vagyonkezelési üzletág nélkül kevesebb lenne, mint a két üzletágé együtt. Következésképpen e magánbefektető csak a kockázattal kiigazított hozam maximalizálását illetően fennálló kényszerítő ok miatt vállalta volna az alárendelt kölcsönök futamidejének meghosszabbításával járó többletkockázatokat. Lettország azonban nem közölt bizonyítékot ilyen kényszerítő ok fennállására, amelyre tekintettel egy piacgazdasági szereplő akkoriban vállalta volna a többletkockázatokat. Így semmilyen bizonyíték nem mutatott arra, hogy – még ha a futamidőt

meg is hosszabbítják – a Citadele a vagyonkezelési üzletág nélkül értékesíthető lett volna […] összegért. Ebből a Bizottság arra következtetett, hogy Lettországnak 2013 júniusában nem volt […] a megóvandó befektetésében, ami […] a második intézkedés nyújtására.

(97) A Bizottság ezekre az okokra is tekintettel megállapította, hogy a második intézkedés nem felel meg annak, ahogy egy piacgazdasági szereplő eljárt volna a Lettország 2013. júniusi helyzetéhez hasonló szituációban.

(98) Negyedrészt végül a Bizottság azt is megjegyezte, hogy az EBRD, amely 2013 júniusában a lett államon kívül a Citadele egyetlen másik részvényese volt, nem hosszabbította meg az általa a Citadele részére nyújtott, fennálló alárendelt kölcsön futamidejét, és Lettország nem kereste meg az EBRD-t azzal a céllal, hogy megvitassák Lettország második intézkedésben való részvételét, ahogy az a (46)–(48) preambulumbekezdésben is olvasható. Amennyiben a második intézkedés valóban a Citadele bankban lévő befektetések értékének megőrzésére irányult volna, akkor Lettországnak kísérletet kellett volna tennie arra, hogy az intézkedéssel járó költségek megosztását megvitassa az EBRD-vel, ennek elmulasztása viszont szintén arra utal, hogy a második intézkedés nem volt összhangban a piacgazdasági szereplő elve által támasztott követelményekkel.

(99) E tekintetben a Bizottság először arra emlékeztetett, hogy a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság levele alapján a Citadele számára tíz hónap (a 2013. március 1. és december 31. közötti időszak) állt rendelkezésre, hogy megfeleljen az új tőkemegfelelési mutatónak. Ezzel összefüggésben a Bizottság úgy véli, hogy egy többségi részvényes kihasználta volna a tíz hónapot arra, hogy az új tőkekövetelmény teljesítésére megfelelő megoldást találjon, amellyel minimalizálhatta volna költségeit. Ezért a Citadele értékesítésének megkönnyítésével kapcsolatosan Lettország által felhozott érv nem jelent magyarázatot arra, miért fogadta el a tagállam a második intézkedést a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság levelének kézhezvételétől számított négy hónapon belül anélkül, hogy a Citadele kisebbségi részvényesével bármilyen formában egyeztetett volna, holott a rendelkezésre álló tíz hónapos időszakot jobban kihasználhatta volna.

(100) Továbbá, még ha az EBRD futamidő-meghosszabbításban való részvétele esetén a második intézkedéstől eltérő jellegű intézkedés született is volna, Lettország nem szolgáltatott bizonyítékot arra, hogy egy ilyen, az EBRD bevonásával végrehajtott intézkedés kevésbé lett volna eredményes, mint a második intézkedés, és a többségi részvényes számára a második intézkedéshez képest költségesebb lett volna.

(101) Ami pedig Lettország azon érvét illeti, miszerint többletterheket idézett volna elő a Citadele értékesítésekor, ha az EBRD is meghosszabbította volna az általa nyújtott alárendelt kölcsön futamidejét, a lett hatóságok nem nyújtottak be bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy az EBRD általi futamidő-hosszabbítás valóban többletköltségekkel járt volna. A Citadele második intézkedés utáni értékesítésének költségeit az EBRD futamidő-hosszabbításba való bevonása utáni, feltételezett értékesítés költségeivel összevető tanulmány nem készült, amely alátámasztotta volna Lettország azon állítását, hogy többletterhek merültek volna fel. A Bizottság szerint az a magánszereplő, aki a Citadele bankban lévő befektetése értékének megőrzésére nyitva álló lehetőségeket mérlegeli, legalább az intézkedés meghozatalával egyidejűleg készített értékelésre tudna hivatkozni, amely bemutatja, milyen alternatív költségek merülnek fel egy későbbi értékesítés esetén amiatt, hogy a Citadele kisebbségi részvényese is meghosszabbította a banknak nyújtott alárendelt kölcsönének futamidejét.

(102) Végül, ahogy az a (48)c) pontban is szerepel, Lettország előadta, hogy úgy vélte, az EBRD nem lett volna hajlandó meghosszabbítani a Citadele részére nyújtott kölcsönei futamidejét. Még ha az EBRD bevonása bonyolította is volna a helyzetet, a Bizottság ennek ellenére úgy véli, hogy egy többségi magánrészvényes, aki az általa a Citadele részére nyújtott alárendelt kölcsön futamidejének meghosszabbítását mérlegeli, legalább megpróbált volna egyeztetni a Citadele részére szintén alárendelt kölcsönt nyújtó kisebbségi részvényessel, hogy megtudja, a kisebbségi részvényes hajlandó-e (i) osztozni a Citadele részére nyújtott kiegészítő támogatás költségeiben azzal, hogy meghosszabbítja saját kölcsönei futamidejét, vagy (ii) egyéb jellegű megállapodást kötni közvetlenül a többségi részvényessel annak érdekében, hogy fedezze a második intézkedés többségi részvényesnél jelentkező költségeit. A piacgazdasági szereplő elvének alkalmazásával összefüggésben a Bizottság nem tudja elfogadni, hogy egy társaság többségi részvényese magára vállalta a társaságban lévő összes befektetés értékének megőrzésével járó összes költséget, és ezzel megőrizte volna a kisebbségi részvényes befektetésének értékét is úgy, hogy meg sem próbált egyeztetni a kisebbségi részvényessel a költségviselésbe való bevonásáról.

(103) E körülményekre tekintettel az, hogy az EBRD-t nem keresték meg a 2013. március 1. és június 27. közötti időszakban, szintén azt jelzi, hogy a második intézkedést nem a piacgazdasági szereplő elve által támasztott követelményekkel összhangban hajtották végre.

(104) A (85)–(103) preambulumbekezdésekben megjelölt négy ok közül egyértelműen, objektív és ellenőrizhető szempontok alapján egyik tekintetében sem nyert bizonyítást, hogy a második intézkedés a magánrészvényesként eljáró tagállamnak tulajdonítható. Ilyen esetben a Bizottság nem tudja elfogadni, hogy a Citadele az állami források felhasználásával, a második intézkedés formájában számára biztosított előnnyel azonos előnyhöz a rendes piaci viszonyoknak megfelelő körülmények között is hozzájuthatott volna.

(105) Lettország végrehajtotta a második intézkedést a Citadele javára, amely olyan piacokon végzi, illetve folytatja majd tevékenységét, amelyek nyitottak a nemzetközi versenyre. Ezért az állami forrásokból származó bármilyen előny hatással lehet a bankszektorban folytatott versenyre, és befolyásolja az Unión belüli kereskedelmet. Az intézkedés továbbá szelektív jellegű, mivel kizárólag a Citadele számára biztosít előnyt. Az intézkedés finanszírozása állami eszközökből történik. Lettország a (45) preambulumbekezdésben leírtak szerint előadta, hogy 2013 júniusában egy külső piacgazdasági szereplő hasonló feltételek mellett nem hajtott volna végre a második intézkedéshez hasonló intézkedést. A Bizottság ezért megerősíti az eljárás megindításáról szóló határozatban szereplő korábbi ideiglenes értékelését, miszerint a második intézkedés kiegészítő állami támogatásnak minősül.

6.1.3. *A harmadik intézkedés*

(106) A Bizottság az első megmentési határozatban először jóváhagyta a Reverta részére nyújtott likviditási támogatást a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatási intézkedések között, állami betétek formájában. Akkoriban a Bizottság megjegyezte, hogy a Parex nem rendelkezik likvid biztosítékkal, és hogy Lettország a bank likviditási igényeit figyelembe véve helyezte el a betéteket akkor, amikor a Parex bizonytalan helyzetére tekintettel egyetlen piaci befektető sem volt hajlandó likviditást biztosítani ([28]).

(107) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat elfogadását (valamint a jó és rossz bankra való felosztást) követően a likviditási támogatást átruházták a Citadele és a Reverta bankra. A Citadele már teljes egészében visszafizette a likviditási támogatás rá eső részét. A Reverta bankot a (19)c) pontban foglaltak szerint arra kötelezték, hogy korlátozza a számára nyújtott likviditási támogatás összegét. A Reverta részére ténylegesen biztosított likviditási támogatás összege azonban még a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban elfogadott legrosszabb forgatókönyv szerinti értéket is meghaladja. A kiegészítő likviditási támogatás a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban jóváhagyott támogatáshoz képest nagyobb előnyhöz juttatja a Reverta bankot. Lettország nem állította, hogy piaci hitelezőként járt el, amikor likviditást biztosított, és nem szolgáltatott olyan bizonyítékokat sem, amelyek alapján a Bizottság megállapíthatta volna, hogy a Reverta az állami források felhasználásával, a harmadik intézkedés formájában számára biztosított előnnyel azonos előnyhöz a rendes piaci viszonyoknak megfelelő körülmények között is hozzájuthatott volna. A likviditási támogatás egyik jellemzőjét sem módosították az összegén kívül, így a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az intézkedés állami támogatásnak minősül.

(108) A (106) és (107) preambulumbekezdés alapján, mivel a megnövelt összegű likviditási támogatás a jóváhagyott támogatási intézkedésekhez képest egyértelműen nagyobb előnyt jelent, ezért kiegészítő támogatásnak minősül (mivel a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti összes feltétel változatlanul teljesül).

6.2. **Az új kiegészítő támogatás összeegyeztethetőségének jogalapja**

(109) A Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy a támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsa, ha az „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére" szolgál.

(110) Mivel a Parex (Lettország egykori piacvezető bankja) rendszerszempontból jelentőséggel bírt, és a támogatási intézkedések jóváhagyásakor hitelezési tevékenysége a lett gazdaság számára fontos volt, a Bizottság elismerte, hogy a lett gazdaságban súlyos következményekkel járt volna, ha nem sikerül orvosolni a bank nehézségeit.

(111) A Parex megsegítésére jóváhagyott támogatási intézkedéseket a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban ezért a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint, valamint a pénzügyi válsággal kapcsolatban elfogadott és a támogatás nyújtása idején érvényben lévő közlemények ([29]) alapján értékelték.

([28]) Az első megmentési határozat (41) preambulumbekezdése.

([29]) A Bizottság közleménye – Az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzintézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazása (a bankokról szóló 2008. évi közlemény) (HL C 270., 2008.10.25., 8. o.); A Bizottság közleménye – A pénzintézetek feltőkésítése a jelenlegi pénzügyi válságban: a támogatás szükséges minimális szintre történő korlátozása és az indokolatlan versenytorzulás kiküszöbölését célzó biztosítékok (a feltőkésítésről szóló közlemény) (HL C 10., 2009.1.15., 2. o.); A Bizottság közleménye az értékvesztett eszközök közösségi bankszektorban történő kezeléséről (az értékvesztett eszközökről szóló közlemény) (HL C 72., 2009.3.26., 1. o.); és Közlemény – A pénzügyi szektor életképességének helyreállítása és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékelése az állami támogatási szabályok alapján (a szerkezetátalakítási közlemény) (HL C 195., 2009.8.19., 9. o.).

(112) A Bizottság szerint az első és a második intézkedéssel nyújtott kiegészítő támogatás jogalapja azonos, tekintettel végrehajtásuk időzítésére és a jóváhagyott intézkedésekhez való hasonlóságukra.

(113) A harmadik intézkedést illetően a Bizottságnak a bankokról szóló 2013. évi közleményben ([30]) szereplő aktualizált feltételek alapján kell megvizsgálnia a belső piaccal való összeegyeztethetőséget. Sőt, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzétételét követően a bankokról szóló 2013. évi közlemény alapján kell megvizsgálni minden olyan támogatást, amelyet részben vagy egészben a Bizottság engedélye nélkül (és ezért a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével) nyújtottak. Mivel a harmadik intézkedést 2011-től kezdve egészen mostanáig folyamatosan alkalmazták, ezért megállapítható, hogy a támogatást részben a bankokról szóló 2013. évi közleménynek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való közzététele, azaz 2013. augusztus 1. után nyújtották.

6.3. **A támogatás összeegyeztethetősége a belső piaccal**

6.3.1. *Az első intézkedés esetében*

(114) A Lettország által a Parex részére nyújtott alárendelt kölcsön futamideje a folyósítás napjától (2009. május 22.) hét év (lejárat: 2016. május 21.), ezért meghaladja az első megmentési határozatban megállapított és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban megerősített, legfeljebb ötéves futamidőt. Az intézkedést a Bizottságnak nem jelentették be.

(115) Az alárendelt kölcsönök futamidejének a határozatokban meghatározott időtartamot meghaladó mértékben történő meghosszabbítása formájában végrehajtott kiegészítő támogatási intézkedést illetően a Bizottság kétségbe vonta, hogy a szükséges minimumra korlátozódott, ezért nem állapíthatta meg, hogy a belső piaccal való összeegyeztethetőség összes feltétele teljesült.

(116) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban ezért emlékeztetett arra, hogy a megmentési határozatokban megállapítást nyert, hogy a Parex részére ötéves futamidővel jóváhagyott alárendelt kölcsön összege és futamideje is a szükséges minimumra korlátozódik. E következtetés alapján tehát a Bizottság a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a belső piaccal összeegyeztethetőnek minősítette az ötéves futamidejű alárendelt kölcsönt.

(117) A megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban bemutatott érvek alapján és új érvek hiányában a Bizottság kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatosan, hogy az ötéves helyett hétéves futamidőre nyújtott alárendelt kölcsönök futamideje összeegyeztethető-e a belső piaccal.

(118) Az eljárás megindításáról szóló határozatot követően Lettország által ismertetett, és az 5.1. szakaszban bemutatott új érvek fényében a Bizottságnak újra kell értékelnie, hogy a Lettország által a Parex részére hétéves futamidővel nyújtott alárendelt kölcsönök megfelelnek-e annak az összeegyeztethetőségi követelménynek, miszerint az állami támogatásnak a szükséges minimumra kell korlátozódnia.

(119) A bankokról szóló 2008. évi közlemény szerint a támogatási intézkedés összegének és formájának szükségesnek kell lennie a kitűzött cél eléréséhez. Ez azt jelenti, hogy a tőkeinjekciónak a célkitűzés eléréséhez szükséges minimumra kell korlátozódnia. A Parex azzal a céllal részesült járulékos tőkének minősülő alárendelt kölcsönben, hogy továbbra is meg tudjon felelni a tőkemegfelelési mutatónak, és elegendő tőkével rendelkezzen az esetleges veszteségek eredményesebb elviseléséhez, mivel így elkerülhető, hogy komoly zavar következzen be a lett gazdaságban.

(120) Az első megmentési határozatban a Lettország által közölt, vonatkozó lett jogszabályokon alapultak azok a minimumkövetelmények, amelyeket a Bizottság annak megállapításához vett figyelembe, hogy az alárendelt kölcsönök figyelembe vehetők-e a Parex járulékos tőkéjeként ([31]). Így megállapítást nyert, hogy az alárendelt kölcsön akkor minősülhet járulékos tőkének, ha futamideje legalább öt év. Ez a megállapítás a későbbi határozatokban sem változott.

(121) A Bizottság megvizsgálta a Lettország által közölt és a (30)–(39) preambulumbekezdésben bemutatott kiegészítő információkat, és elismerte, hogy további korlátozások miatt megváltoztak az alárendelt kölcsönök azon jellemzői, amelyek alapján teljes mértékben járulékos tőkének minősültek volna 2010-ig.

([30]) A Bizottság közleménye az állami támogatási szabályoknak a pénzügyi válsággal összefüggésben hozott bankmentő intézkedésekre való, 2013. augusztus 1. utáni alkalmazásáról (a bankokról szóló közlemény) (HL C 216., 2013.7.30., 1. o.).

([31]) Az első megmentési határozat (55) preambulumbekezdése.

(122) A Bizottság különösen azt emelte ki, hogy az alárendelt kölcsönök legrövidebb kezdeti futamidejének meghatározásában döntő szerepet játszott, hogyan befolyásolják a Bázel II. keretrendszer feltételei a Parex részére 2009-ben nyújtott alárendelt kölcsönök összegének járulékos tőkeként történő figyelembevételét. A Bázel II. amortizációs tényezőt az eredeti alárendelt kölcsön nyújtásakor kellőképpen figyelembe kellett venni a támogatási intézkedés végcéljának eléréséhez, vagyis a Parex megfelelő tőkeellátottságának biztosításához és annak elkerüléséhez, hogy komoly zavar következzen be a lett gazdaságban.

(123) A Bizottság úgy véli, hogy amennyiben a megmentési határozatok meghozatala idején Lettország által ismertetett feltételezések és előrejelzések kellőképpen és teljes mértékben tükrözték volna az alárendelt kölcsönök Bázel II. szabályok szerinti amortizációját a (37) preambulumbekezdésben foglaltaknak megfelelően, akkor az alárendelt kölcsönök futamidejének meghatározása eltérő eredménnyel zárult volna, és öt helyett hét év lett volna a szükséges legrövidebb futamidő.

(124) A Bizottság arra is emlékeztet, hogy a támogatás összeegyeztethetőségének a harmadik megmentési határozatban bemutatott értékelése többek között a lett hatóságok azon kötelezettségvállalására támaszkodott, miszerint a Parex bankban lévő részvényeiket a lehető leghamarabb, de legkésőbb a Parex javára végrehajtott első megmentési intézkedéstől számított három éven belül ([32]), vagyis 2011-ig értékesítik.

(125) E körülményekre figyelemmel a Bizottság úgy véli, hogy hét év tekinthető a szükséges legrövidebb futamidőnek ahhoz, hogy a Lettország által nyújtott alárendelt kölcsönök teljes mértékben járulékos tőkének minősüljenek, a Parex pedig megfeleljen a célul kitűzött tőkemegfelelési mutatónak, ami a lett bankrendszer stabilitásának megőrzéséhez és a bank értékesítésére tett kötelezettségvállalás teljesítéséhez szükséges.

6.3.2. *Az alárendelt kölcsönök futamidejének be nem jelentett meghosszabbítása (második intézkedés) esetében*

(126) Az eljárás megindításáról szóló határozatában a Bizottság kétségbe vonta, hogy az alárendelt kölcsönök futamidejének 18 hónapos meghosszabbításával nyújtott kiegészítő támogatás a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető, mivel a meglevő értékelés szerint az alárendelt kölcsönök futamideje ötéves időtartam esetén korlátozódott volna a szükséges minimumra, és nem merültek fel olyan új érvek, amelyek alátámasztották volna az összeegyeztethetőséget.

(127) Az eljárás megindításáról szóló határozat meghozatalát követően Lettország által közölt információkra figyelemmel a Bizottság megjegyezte, hogy a minimális tőkeszükségletet illetően 2013-ban változások következtek be a szabályozásban ([33]).

(128) Ezzel kapcsolatosan benyújtották a Bizottsághoz a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság Citadele számára küldött, 2013. március 1-jei levelét. A levél a bankfelügyelet véleményét tartalmazza arról a belső tőkemegfelelés-értékelési jelentésről, amelyet a Citadele 2012. június 30-án nyújtott be a Pénz- és Tőkepiaci Bizottsághoz a pénzügyi helyzetéről.

(129) A 2013. március 1-jei levél először felhívja a figyelmet arra, hogy a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság szakpolitikai dokumentumai szerint minden banknak 10 % felett kell tartania a tőkemegfelelési mutatóját. Ezután világosan leszögezi, hogy „amennyiben a bank és a konszolidációs csoport tőkemegfelelési mutatója 10 % alá csökken, akkor a bank és a konszolidációs csoport tőkeellátottsága nem megfelelő, a Pénz- és Tőkepiaci Bizottság pedig korrekciós intézkedéseket hozhat, például korlátozhatja a bank tevékenységeit". A Citadele és konszolidációs csoportja tekintetében a levél hozzáteszi, hogy a Citadele tevékenységeiből eredő fennálló és lehetséges kockázatok fedezése érdekében a csoport tőkemegfelelési mutatójának 2013 végére el kell érnie a […] %-ot.

(130) E levél alapján a Bizottság elismeri, hogy a Citadele tőkemegfelelési mutatójának 2013 végén legalább 10 % felett kellett lennie ahhoz, hogy a bank teljes körűen folytathassa tovább a tevékenységeit.

(131) A Bizottság emlékeztet arra, hogy az alárendelt kölcsönök formájában megvalósított állami támogatási intézkedés végcélja a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban foglaltak szerint a Parex (2010 után a Citadele) megfelelő tőkeellátottságának biztosítása volt annak elkerülése érdekében, hogy komoly zavar következzen be a lett gazdaságban.

([32]) A harmadik megmentési határozat (21) preambulumbekezdésében leírtak szerint.
([33]) A (40) preambulumbekezdésben leírtaknak megfelelően.

(132) A Bizottság ezért egyetért azzal, hogy Lettországnak 2013 júniusában korrekciós intézkedéseket kellett hoznia azon kockázatok elkerülésére, amelyek abból fakadtak volna, hogy a Citadele nem tud megfelelni a váratlanul szigorodó felügyeleti követelményeknek. Az új követelményekhez viszonyítva esetlegesen felmerülő tőkehiány kezelésére kizárólag az alábbi lehetőségek álltak rendelkezésre:

a) kiegészítő tőkeinjekció alapvető tőke vagy járulékos tőke formájában (pl. újabb alárendelt kölcsönökkel)

b) a már folyósított alárendelt kölcsönök futamidejének meghosszabbítása a kölcsönök amortizációs kulcsának módosítása érdekében, lehetővé téve, hogy a kölcsönök nagyobb hányada számítson bele a bank tőkéjébe.

(133) A 2. táblázat összehasonlítást tartalmaz arról a két helyzetről, amelyben minden paraméter megegyezik azzal a kivétellel, hogy az egyikben az alárendelt kölcsönök futamidejét (a második intézkedésnek megfelelően) 2013-ban meghosszabbították, míg a másikban az eredetileg folyósított kölcsön feltételeihez képest változatlanul hagyták. A számítás alapján a Bizottság megállapította, hogy az alárendelt kölcsönök futamidejének változatlanul hagyása és minden egyéb tényező egyezése esetén oda vezetett volna, hogy a Citadele 2013 végére nem tudja elérni a 10 %-os tőkemegfelelési mutatót.

2. táblázat

A tőkemegfelelési mutató összehasonlítása a futamidő meghosszabbításával és a futamidő meghosszabbítása nélkül:

Tőkemegfelelési mutató (%)	2013. december 31.
Pénzügyi előrejelzések a futamidő 18 hónappal való meghosszabbítása előtt (2013. júniusi adatok)	9,75
Tényleges számadatok 2013. december 31-én a futamidő meghosszabbítása esetén	10,30 ([1])
Feltételezett érték a futamidő 18 hónappal való meghosszabbítása nélküli helyzetben	9,30

([1]) A Citadele 2013. évi éves jelentésében közzétett adatok, 75. o.: http://west.citadele.lv/common/img/uploaded/doc/reports/annual_report_2013_en.pdf

(134) Tekintettel arra, hogy:

a) az új tőkekövetelménynek 2013. december 31-ig meg kellett felelni,

b) a vagyonkezelési üzletágat 2013. december 31-ig értékesíteni kellett, és

c) az alárendelt kölcsönök amortizációja közvetlenül befolyásolja a tőkemegfelelési mutatót,

a Bizottság elismeri, hogy a második intézkedés hatékony és eredményes megoldást jelentett annak biztosítására, hogy a Citadele megfeleljen a rá vonatkozó új tőkemegfelelési követelményeknek, a futamidőt pedig e cél eléréséhez szükséges legrövidebb idővel hosszabbították meg. A megoldás nem vonta maga után új tőke bevonását (habár szükségessé tette, hogy Lettország eltekintsen azon pénzeszközök visszakövetelésétől, amelyek visszafizetése egyébként esedékes lett volna), ugyanakkor teljesítette a felügyelet kérését, amely a pénzügyi stabilitás megóvásának szükségességén alapult.

(135) A Bizottság szintén pozitívan értékelte, hogy a Citadele tőkemegfelelési mutatója 2013. december 31-én némileg a minimálisan előírt 10 % ([34]) felett volt, ami megerősíti a Bizottság azon álláspontját, hogy a futamidő 18 hónapos meghosszabbítása a szükséges legrövidebb időre korlátozódott.

6.3.3. *A Reverta részére nyújtott, be nem jelentett likviditási támogatás (a harmadik intézkedés)*

(136) Lettország 2011 óta a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság által elfogadott felső korlátokat meghaladó mértékben nyújtott likviditási támogatást a Reverta számára az alapeset és a legrosszabb forgatókönyv vonatkozásában egyaránt. Az említett korlátokat a 3. táblázat tartalmazza ([35]). A Reverta javára nyújtott likviditási támogatás (Lettország által a szerkezetátalakítási terv a 2014 januárjában benyújtott felülvizsgált változatában közölt) tényleges összegei a 4. táblázat szerint folyamatosan meghaladták a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előírt korlátokat.

([34]) Lásd a 2. táblázatot.
([35]) Ezek az információk a Parex bankra vonatkozó végleges határozat 6. táblázatában szerepelnek.

3. táblázat

A Reverta bankra vonatkozó likviditási felső korlátok a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban foglaltak szerint:

millió LVL	2010.8.1.	2010.12.31.	2011.12.31.	2012.12.31.	2013.12.31.
Alapeset	458	446	419	349	315
A legjobb forgatókönyv szerint	458	446	419	356	322
A legrosszabb forgatókönyv szerint	458	446	419	344	307

4. táblázat

A Reverta javára nyújtott likviditási támogatás tényleges összegei

millió LVL	2010.8.1.	2010.12.31.	2011.12.31.	2012.12.31.	2013.12.31.
A likviditási támogatás kintlévő összege	446	446	428	385	363

(137) A Bizottság az első megmentési határozatban először jóváhagyta a Reverta részére nyújtott likviditási támogatást a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatási intézkedések között, állami betétek formájában.

(138) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat elfogadását (valamint a Parex jó és rossz bankra való felosztást) követően a likviditási támogatást átruházták a Citadele és a Reverta bankra. A Citadele a likviditási támogatás rá eső részét már teljes egészében visszafizette, a Reverta banknak ugyanakkor korlátoznia kellett a számára nyújtott likviditási támogatás összegét. A Reverta részére ténylegesen biztosított likviditási támogatás összege azonban meghaladja a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban elfogadott teljes összeget.

(139) A szerkezetátalakítási terv Parex bankra vonatkozó végleges határozatban bemutatott értékelésének alapjául a Reverta bankba várhatóan beáramló likviditásra vonatkozóan akkoriban ismertetett feltételezések szolgálnak. A beáramló likviditás lehetővé tette volna, hogy a Reverta elkezdje visszafizetni a legfeljebb a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előre meghatározott értékben elhelyezett állami betétek formájában nyújtott likviditási támogatást ([36]).

(140) A várhatóan kifizetetlenül maradó tartozások összege a Parex bankra vonatkozó végleges határozat szerint (alapesetben) [0–100] millió LVL értéktől (a legrosszabb forgatókönyv szerinti) [100–200] millió LVL értékig terjedt. A Lettország által bemutatott legutóbbi cash flow-előrejelzések alapján azonban a Reverta számára nyújtott likviditási támogatás előreláthatóan 2017-ig meghaladja a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban megállapított korlátot, ahogy azt az 5. táblázat bemutatja:

5. táblázat

A Reverta számára biztosított likviditás többletösszege a 2010. évi szerkezetátalakítási tervhez képest

millió LVL	2014.12.31.	2015.12.31.	2016.12.31.	2017.12.31.
A legrosszabb forgatókönyv (eredeti szerkezetátalakítási terv) szerint	[250–300]	[250–300]	[200–250]	[150–200]
Becsült likviditási támogatás (a szerkezetátalakítási terv 2014. évi aktualizált változata szerint)	[300–350]	[250–300]	[250–300]	[250–300]
Különbség	(…)	(…)	(…)	(…)

([36]) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat (55) preambulumbekezdése.

(141) A Bizottság megérti, hogy tekintettel az alábbi nehézségekre:

a) a szerkezetátalakítási tervben előirányzotthoz képest alacsonyabb eszközminőség és -érték, és

b) a biztosítékok lassabb visszakövetelése és a hitelezőkkel folytatott jogvita,

a Parex bankra vonatkozó végleges határozat elfogadásakor tervezetthez képest kétéves késedelem alakult ki a pénzeszközök visszakövetelésében (ahogy az a (45) preambulumbekezdésben is szerepel). E késedelem az állami támogatás növelését tette szükségessé.

(142) Ezért a likviditási támogatás szükségességét fokozta, hogy a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előrejelzetthez képest a Reverta pénzügyi helyzete egyre romlott. A Bizottság megjegyzi, hogy a Reverta számára nyújtott likviditási támogatás az elmúlt években fokozatosan nőtt arra tekintettel, hogy a Reverta a követelések érvényesítése terén nehézségekkel küzdött.

(143) Ahogy az (56) preambulumbekezdésben is szerepel, Lettország úgy véli, hogy mivel a 118,7 millió LVL összegű likviditási támogatásból mindössze 49,5 millió LVL-t alakítottak tőkévé, a fennmaradó 69,2 millió LVL túlzott mértékű likviditási támogatást eredményezett, amely megközelítőleg ugyanezen összeggel haladta meg a megengedett értéket.

(144) A Bizottság azonban emlékeztet arra, hogy a Parex bankra vonatkozó végleges határozat (63) preambulumbekezdésének b) pontjában leírtak szerint csak az állami betétek alakíthatók át tőkévé. A Bizottság ezért úgy véli, hogy nem eredményez automatikusan túlzott mértékű likviditási támogatást, ha a likviditási támogatás kisebb részét alakítják tőkévé.

(145) A Bizottság továbbá megjegyzi, hogy a Reverta banki engedélyét 2011-ben visszavonták, így már nem volt szükség arra, hogy további likviditási támogatási összeget alakítsanak tőkévé a jogszabályban előírt fizetőképességi mutatónak való megfelelés érdekében. A Bizottság következésképpen elismeri, hogy a tőkekövetelmények megszűnése ([37]) lehetővé tette, hogy Lettország alacsonyabb összegű feltőkésítési támogatást nyújtson a Reverta részére, mint a határozatokban jóváhagyott maximális feltőkésítési összeg.

(146) A követelések érvényesítése terén a Reverta előtt álló nehézségekre és a banki engedély visszavonását követően szükséges, korlátozott összegű feltőkésítésre figyelemmel a Bizottság megállapította, hogy a Reverta számára nyújtott likviditási támogatás a felszámolási eljárás szabályos lebonyolításához szükséges minimumra korlátozódott.

(147) A Bizottság azt is megállapította, hogy a kiegészítő likviditási támogatás összhangban van a bankokról szóló 2013. évi közleményben foglalt tehermegosztási követelménnyel. A Bizottság kiemeli, hogy a bankokról szóló 2013. évi közlemény 77. pontja értelmében a Parex korábbi részvényeseinek tőkéje teljes egészében leírásra került, és Lettország nemrég vállalta, hogy meggátolja, hogy alárendelt hitelezők kiegészítő támogatásban részesüljenek.

6.3.4. *A Citadele vagyonkezelési üzletágának értékesítésére tett kötelezettségvállalás megszegése (negyedik intézkedés) esetében*

(148) A lett hatóságok előadták, hogy a jelenlegi nehéz piaci viszonyok miatt Lettországnak nem sikerült érdeklődő vevőket találnia a Citadele vagyonkezelési üzletágára az előírt határidőn belül, és erre előre látható időn belül sem lát esélyt.

(149) A lett hatóságok emlékeztettek arra, hogy a Citadele értékesítése más kötelezettségvállalások mellett azon kulcsfontosságú intézkedések közé sorolható, amelyekkel orvosolható a támogatási intézkedések okozta versenytorzulás. Mivel azonban a Citadele pénzügyi helyzete a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban előirányzotthoz képest egyre romlott, nem sikerült a bankot az előírt időn belül értékesíteni.

(150) Lettország továbbá előadta, hogy a vagyonkezelési üzletág és a Citadele együttes értékesítése esetén fokozódik majd a piaci érdeklődés a Citadele iránt, az értékesítésre nyitva álló időszak meghosszabbítása esetén pedig nagyobb a valószínűség a Citadele reprivatizációjára.

([37]) Az (53)–(57) preambulumbekezdésben leírtak szerint.

(151) A Bizottság elismeri, hogy a Citadele rosszabb pénzügyi helyzetben van, mint ahogy arra az eredeti szerkezetátalakítási tervben számítottak. Ezt a megállapítást az ellenőrző megbízott ([38]) és a 6. táblázatban látható mutatószámok is megerősítették.

6. táblázat

A fő pénzügyi mutatószámok összevetése a szerkezetátalakítási tervvel

	2013.12.31.	
	A szerkezetátalakítási terv	Tényleges
Működési költségek/összes bevétel	[50–60]	57,0 %
Értékvesztések/nettó hitelek	[0–5]	2,0 %
Nettó bevétel (veszteség) millió LVL-ben	[20–30]	10,8 %
Tőkearányos jövedelmezőség (%)	[20–30]	8,1 %
Saját tőke/eszközök összesen	[5–10]	6,9 %
Tőkemegfelelési mutató	[10–20]	11,7 %

Tekintettel arra, hogy a Citadele nyereségessége elmaradt az eredeti szerkezetátalakítási tervben várt szinttől, a Bizottság megérti, hogy a bank szűk határidőn belüli értékesítése nehézséget jelent.

(152) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a vagyonkezelési üzletág értékesítésére vonatkozó kötelezettségvállalás a Citadele értékesítésére vonatkozó kötelezettségvállalással együtt azért szerepelt a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban, hogy korlátozza a versenytorzulást, mivel lehetővé teszi, hogy a versenytársak ajánlatot tegyenek az említett vállalkozásokra ([39]).

(153) A Bizottság pozitívan értékeli, hogy a Parex bankra vonatkozó végleges határozat meghozatalát követően a Citadele a piaci érdeklődés felmérésére értékesítési eljárást indított, emellett a lehető legjobb értékesítési stratégia kidolgozása céljából független szakértőt nevezett ki a (61) és (62) preambulumbekezdésben leírtak szerint, tehát jóhiszeműen megpróbálta teljesíteni az említett kötelezettségvállalásokat.

(154) A Bizottság megjegyzi, hogy Lettország jelenleg a 2009-ben vállalt határidőkhöz képest meg szeretné hosszabbítani a vagyonkezelési üzletág értékesítésének lebonyolítására nyitva álló időt. Lettország módosítani szeretné a Parex bankra vonatkozó végleges határozatot a vagyonkezelési üzletág értékesítésére vonatkozó eredeti határidő elhalasztásával annak érdekében, hogy a (64)–(68) preambulumbekezdésekben ismertetett kiegészítő kötelezettségvállalásoknak megfelelően az üzletágat a Citadele bankkal együtt értékesítse.

6.3.5. *A versenytorzulást csökkentő és a tehermegosztást növelő kompenzációs intézkedések*

(155) Ahhoz, hogy a Bizottság hozzájáruljon eredeti határozatai módosításához, a változásoknak új kötelezettségvállalásokon kell alapulniuk, amelyek egyenértékűnek tekinthetők az eredeti kötelezettségvállalásokkal ([40]). Ebben az esetben a támogatási intézkedések csak akkor maradnának a belső piaccal összeegyeztethetők a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése b) pontjának megfelelően, ha az eredeti határozat általános egyensúlya megmarad. A módosított kötelezettségvállalások az eredeti egyensúly megőrzése érdekében nem ronthatják a támogatás kedvezményezettjének életképességét, és a kötelezettségvállalásoknak együttesen tehermegosztás és kompenzációs intézkedés tekintetében legalább egyenértékűnek kell lenniük, figyelembe véve a vonatkozó bizottsági közleményekben megfogalmazott követelményeket.

([38]) Az ellenőrző megbízott 2013. december 31-én lezárult időszakra vonatkozó, 2014. május 9-én benyújtott jelentése.
([39]) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat (152) preambulumbekezdése.
([40]) Hasonló határozatokért lásd például: SA.29833 KBC – A KBC egyes üzletrészeinek elidegenítésére szabott határidő meghosszabbítása és a szerkezetátalakítási kötelezettségvállalások módosítása (HL C 135., 2012.5.9., 5. o.); SA.29833 KBC – Az állami védőintézkedés gyorsított kivezetése és a KBC szerkezetátalakítási tervének módosításai (HL C 163., 2013.6.8., 1. o.); SA.34539 Commerzbank – A Commerzbank szerkezetátalakítási tervének módosítása (HL C 177., 2012.6.20., 20. o.).

(156) A Bizottság e tekintetben pozitívan értékeli a Lettország által bemutatott és a (64)–(73) preambulumbekezdésben ismertetett kötelezettségvállalásokat, mivel azok hozzájárulnak az első, a második, a harmadik és a negyedik intézkedés által esetlegesen okozott versenytorzulás kiigazításához, valamint a kedvezményezettek részvényesei közötti megfelelő tehermegosztás biztosításához.

(157) A szerkezetátalakítási közlemény 4. szakasza a versenytorzulás korlátozása érdekében hatékony és arányos intézkedések alkalmazására szólít fel.

(158) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat több ilyen intézkedést tartalmazott, amelyek közül kulcsfontosságú volt Lettország azon kötelezettségvállalása, hogy a Citadele bankot 2015. december 31-ig értékesíti, illetve az értékesítés érdekében eljár ([41]). A Bizottság a Parex részére nyújtott állami támogatásból fakadó versenytorzulások elkerüléséhez a Citadele méretének csökkentésével és piaci jelenlétének visszaszorításával együtt elegendőnek és megfelelőnek találta a Citadele említett határidőn belüli értékesítésére irányuló kötelezettségvállalásokat.

(159) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatban megállapította, hogy a Parex számára a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban jóváhagyott feltételekkel nyújtott alárendelt kölcsönhöz képest az eredetileg hosszabb futamidejű alárendelt kölcsön és a futamidő 2013-ban 18 hónappal való meghosszabbítása további előnyt jelentett.

(160) Ezzel összefüggésben a Bizottság üdvözli Lettország azon kötelezettségvállalását, miszerint a Citadele értékesítésének lebonyolítására vonatkozó határidőt hozzák előbbre 2015. december 31-ről […]-re, mivel ezzel az intézkedéssel ellensúlyozható az alárendelt kölcsönök hosszabb futamidejéből származó további előny. A Citadele értékesítésének felgyorsítása hozzájárul az egyenlő versenyfeltételek fenntartásához.

(161) Emellett a Bizottság megjegyzi, hogy Lettország egyértelműen kötelezettséget vállalt arra, hogy […], ha a korábbra hozott határidőn belül nem sikerül lebonyolítani az értékesítést. Ez a kötelezettségvállalás (amely kifejezetten nem szerepelt az eredeti szerkezetátalakítási tervben) további biztosítékot jelent arra, hogy a versenytorzulásokat megfelelően kezelik majd, mivel kevesebb mint […] belül a Citadele […].

(162) A Bizottság azt is pozitívan értékelte, hogy Lettország vállalta, hogy tovább csökkenti a lett hatóságok által a Reverta részére biztosítható tőke összegét a (69) preambulumbekezdésben leírtak szerint.

(163) A szerkezetátalakítási közlemény 3. szakasza szerint a bankoknak és a részvényeseknek a lehető legnagyobb mértékben hozzá kell járulniuk a szerkezetátalakítás költségeihez annak érdekében, hogy a támogatást a lehető legalacsonyabb szintre korlátozzák, kiküszöböljék a verseny torzulását, és kezeljék a morális kockázatokat.

(164) A Bizottság e tekintetben figyelembe veszi a (70)–(73) preambulumbekezdésben ismertetett, tehermegosztás erősítésére irányuló kötelezettségvállalásokat, vagyis a Lettország által annak biztosítására javasolt kiegészítő kompenzációs intézkedéseket, hogy harmadik felek ne részesüljenek a Reverta számára nyújtott a kiegészítő támogatási összegből.

(165) Lettország vállalja, hogy a Citadele, a Reverta (korábban Parex) és kapcsolt vállalkozásaik a meglévő tőkeeszközökre (ideértve az elsőbbségi részvényeket, valamint az upper és lower tier-2 tőkeeszközöket) csak akkor fizetnek (esedékes vagy felhalmozott) kamatot, osztalékot, és válthatnak be osztalékszelvényeket a lett államon és az EBRD-n kívüli, alárendelt hitelezők és a részvényesek részére, illetve ezekkel kapcsolatban csak akkor gyakorolhatnak vételi jogot, amikor a Reverta és/vagy a Citadele teljes egészében visszafizette a számára nyújtott állami támogatást, vagy ha erre vonatkozóan jogi kötelezettség áll fenn. Ezzel kapcsolatosan Lettország azt is vállalja, hogy az ilyen jogi kötelezettségeket a lehető legrövidebb időn belül, de legkésőbb 2015. április 30-ig megszünteti. Következésképpen a meglévő tőkeeszközök tulajdonosai nem részesülnek majd semmilyen kifizetésben, mivel a meglévő tőkeeszközök nem járnak osztalékszelvénnyel, és azokat a Reverta (2017 végén végrehajtandó) felszámolása során az elsőhelyi adósság mögé sorolják. Mivel a Reverta tőkéje negatív, a gyakorlatban nem kivitelezhető, hogy e tőkeeszközök tulajdonosai kifizetésben részesüljenek vagy visszatérítést kapjanak.

(166) Lettország a (165) preambulumbekezdésben említett kötelezettségvállalásokon felül vállalja, hogy a Reverta/Citadele részére nyújtott összes állami támogatás teljes visszafizetéséig nem fizeti vissza az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében fennálló tartozásokat (és tőkeösszegeket) a Reverta negatív nettó eszközértékének fedezéséhez szükséges mértékben, és jogalap rendelkezésre állása esetén. Az eredeti alárendelt kölcsönök esetében fennálló tartozások (és tőkeösszegek) ebből a célból (i) olyan kötelező erejű rendelkezés hatálya alá fognak tartozni, miszerint az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében kifizetés nem válik esedékessé, (ii) szavazati jogot

([41]) A Parex bankra vonatkozó végleges határozat (76) preambulumbekezdése.

nem biztosító, alapvető tőkévé lesznek átalakítva, vagy (iii) leírásra kerülnek. Figyelembe véve, hogy a nemzeti jog jelenleg nem biztosít megfelelő jogalapot e kötelezettségvállalás teljesítéséhez, Lettország e tekintetben vállalja továbbá, hogy minden szükséges intézkedést megtesz azért, hogy az e kötelezettségvállalás teljesítéséhez esetlegesen szükséges jogszabályokat legkésőbb 2015. április 30-ig meghozza.

(167) A Bizottság üdvözli Lettország (165) és (166) preambulumbekezdésben ismertetett kötelezettségvállalásait, mivel a Reverta és a Citadele eredeti alárendelt kölcsönei és tőkeeszközei tekintetében esedékes tőkeösszeg és kamat kifizetésének korlátozása révén hatékonyabb tehermegosztás érhető el velük.

(168) Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy az 5.5. szakaszban bemutatott javasolt kompenzációs intézkedések (hatékonyság szempontjából) megfelelőnek és egyenértékűnek tekinthetők a korábban Lettország által javasolt és Bizottság által a módosító határozattal módosított, Parex bankra vonatkozó végleges határozattal jóváhagyott korábbi intézkedésekkel. A javasolt kompenzációs intézkedések valóban ugyanazt a célt, a versenytorzulások korlátozását szolgálják. Célirányosak, mivel a versenytorzulások korlátozására irányulnak a Citadele piacain.

(169) A Bizottság ennek megfelelően megállapítja, hogy a módosított kötelezettségvállalások az életképesség helyreállítása, a tehermegosztás és a versenytorzulás csökkentése szempontjából egyenértékűek az eredeti kötelezettségvállalásokkal. Az eredeti kötelezettségvállalások újakkal való felváltása nem változtat azon, hogy a támogatás a módosító határozattal módosított, Parex bankra vonatkozó végleges határozatnak megfelelően összeegyeztethető a belső piaccal.

7. **KÖVETKEZTETÉS**

(170) A Bizottság sajnálja, hogy Lettország jogszerűtlenül, az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdését megsértve hajtotta végre az első, a második és a harmadik intézkedést, megszegte a Citadele vagyonkezelési üzletágának a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban rögzített határidőig történő értékesítésére tett kötelezettségvállalását (negyedik intézkedés).

(171) Mindazonáltal a fent megnevezett okokból, valamint a Lettország és a Citadele által tett kiegészítő kötelezettségvállalásokra tekintettel,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A következő intézkedések a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősülnek:

a) alárendelt kölcsönök nyújtása a Parex részére a megmentési határozatokban és a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban jóváhagyott intézkedés időtartamát meghaladó eredeti futamidővel (első intézkedés);

b) a Citadele számára nyújtott alárendelt kölcsönökből 37 millió LVL futamidejének 18 hónappal való meghosszabbítása (második intézkedés);

c) likviditási támogatás nyújtása a Reverta számára a Parex bankra vonatkozó végleges határozatban a Bizottság által elfogadott felső korlátokat meghaladó mértékben (harmadik intézkedés).

2. cikk

Az 1. cikkben említett támogatási intézkedések a Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében összeegyeztethetőek a belső piaccal, tekintettel az I. mellékletben szereplő, Lettország által tett kötelezettségvállalásokra.

3. cikk

A Citadele vagyonkezelési üzletágának elidegenítésért felelős vagyonkezelő nélkül 2013. június 30-ig vagy elidegenítésért felelős vagyonkezelővel 2013. december 31-ig történő értékesítésére (negyedik intézkedés) vonatkozóan a Lettország által az AS Parex szerkezetátalakításához nyújtandó C 26/09 (korábbi N 289/09) számú állami támogatásról szóló, 2009. szeptember 15-i C(2010) 6202 bizottsági határozat végleges, javított változatának (73) preambulumbekezdésében megjelölt határidők a II. mellékletben szereplő, Lettország által tett kötelezettségvállalással összhangban módosulnak.

4. cikk

Ennek a határozatnak a Lett Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2014. július 9-én.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök

I. MELLÉKLET

A lett hatóságok szeretnék az alábbiak szerint tisztázni és megerősíteni az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében esedékes tőkeösszeggel és kamattal kapcsolatos kötelezettségvállalásaikat:

a) A Citadele, a Reverta (korábban Parex) és kapcsolt vállalkozásaik a meglévő tőkeeszközökre (ideértve az elsőbbségi részvényeket, valamint az upper és lower tier-2 tőkeeszközöket) csak akkor fizethetnek (esedékes vagy felhalmozott) kamatot, osztalékot, és válthatnak be osztalékszelvényeket a lett államtól és az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Banktól (EBRD) szigorúan véve különböző, alárendelt hitelezők és a részvényesek részére, illetve ezekkel kapcsolatban csak akkor gyakorolhatnak vételi jogot, amikor a Reverta és/vagy a Citadele teljes egészében visszafizette a számára nyújtott állami támogatást, vagy ha erre vonatkozóan jogi kötelezettség áll fenn. Amennyiben vannak ilyen jogi kötelezettségek, a lett hatóságok vállalják, hogy a lehető legrövidebb időn belül (de legkésőbb 2015. április 30-ig) megszüntetik őket.

b) A lett hatóságok vállalják továbbá, hogy (a Reverta/Citadele részére nyújtott összes állami támogatás teljes visszafizetéséig) nem fizetik vissza azokat az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében fennálló tartozásokat (és tőkeösszegeket), amelyek:

   i. olyan kötelező erejű rendelkezés hatálya alá fognak tartozni, miszerint az eredeti alárendelt kölcsönök tekintetében kifizetés nem válik esedékessé; vagy

   ii. szavazati jogot nem biztosító alapvető tőkévé lesznek átalakítva; vagy

   iii. leírásra kerülnek

   a Reverta negatív nettó eszközértékének fedezéséhez szükséges mértékben, és jogalap rendelkezésre állása esetén.

c) A lett hatóságok minden szükséges intézkedést megtesznek azért, hogy a fenti kötelezettségvállalások teljesítéséhez esetlegesen szükséges jogszabályokat legkésőbb 2015. április 30-ig meghozzák.

d) A lett hatóságok által a Reverta számára biztosítható tőke legnagyobb összegét a korábbi 118,7 millió LVL-ről haladéktalanul és véglegesen 49,5 millió LVL-re csökkentik.

II. MELLÉKLET

(1) A lett hatóságok és a Citadele vállalják, hogy minden tőlük telhetőt megtesznek azért, hogy a lehető legrövidebb időn belül, de mindenképpen […] előtt kötelező erejű árajánlatokat szerezzenek be a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének (a vagyonkezelési üzletágat is beleértve) megvásárlására. Az értékesítést legkésőbb […]-ig le kell bonyolítani. A Lett Köztársaság (és tanácsadója) saját belátása szerint dönthet az értékesítési ügylet megfelelő kialakításáról és módjáról (pl. kereskedelmi értékesítés vagy első nyilvános tőzsdei bevezetés), feltéve, hogy a Lett Köztársaság legkésőbb […]-ig elidegeníti a Citadele bankban lévő teljes részesedését. Első nyilvános tőzsdei bevezetés esetén a Lett Köztársaság vállalja, hogy […]-ig megállapodik a lett Pénz- és Tőkepiaci Bizottsággal a kötelező erejű kibocsátási tájékoztatóról.

(2) A Citadele és a lett hatóságok vállalják továbbá, hogy elidegenítésért felelős vagyonkezelőt jelölnek ki, ha […]-ig nem kapnak kötelező erejű árajánlatokat, vagy azonos céllal történő első nyilvános tőzsdei bevezetés esetén nem állapodnak meg a Pénz- és Tőkepiaci Bizottsággal a kibocsátási tájékoztatóról. Ilyen esetben a Lett Köztársaság meghozza a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy az elidegenítésért felelős vagyonkezelőt […]-ig kijelölje, akinek legkésőbb ettől az időponttól kell megkezdenie a működését. A Citadele értékesítésében közreműködő pénzügyi tanácsadó is kijelölhető elidegenítésért felelős vagyonkezelőnek […]-tól. Elidegenítésért felelős vagyonkezelő kinevezése esetén a Citadele és a lett hatóságok vállalják, hogy […]-ig kötelező erejű és a felek számára visszavonhatatlan árajánlatokat szereznek be, valamint […]-ig kötelező erejű és visszavonhatatlan megállapodást kötnek a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének értékesítésére, amelynek legkésőbb […]-ig le kell zárulnia.

(3) A lett hatóságok és a Citadele vállalják továbbá, hogy a Citadele […]-tól […] új ügyleteket, a megmaradó ügyleteit pedig […], amennyiben a Lett Köztársaság […]-ig nem köt kötelező erejű és visszavonhatatlan megállapodást a Citadele bankban lévő teljes részesedésének […]-ig történő értékesítésére, vagy amennyiben az első nyilvános tőzsdei bevezetés nem teszi lehetővé a Lett Köztársaság számára, hogy az új bankban lévő teljes részesedését […]-ig értékesítse.

(4) A lett hatóságok és a Citadele vállalják, hogy a Lett Köztársaság Citadele bankban lévő teljes részesedésének adásvételét […]-ig lezárják. Amennyiben a részesedés értékesítése […]-ig nem zárul le, Lettország és a Citadele vállalja, hogy a Citadele […] új ügyleteket, a megmaradó ügyleteit pedig […] […]-tól.

(5) Ha a Citadele a fent említett bármely esetben […], akkor a Lett Köztársaság és/vagy a Citadele értékesítheti a Citadele bármely olyan részét, amelynek megvásárlása iránt harmadik fél érdeklődik (a […] és az új állami támogatásra vonatkozó tilalom elvének sérelme nélkül).